

**10. SINIF ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ
DERSİNE VE HALK OYUNLARINA YÖNELİK TUTUMLARININ
İNCELENMESİ (HATAY İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HALİT BOZYİĞİT

**MERSİN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

**MERSİN
TEMMUZ - 2021**

**10. SINIF ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ
DERSİNE VE HALK OYUNLARINA YÖNELİK TUTUMLARININ
İNCELENMESİ (HATAY İLİ ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HALİT BOZYİĞİT

**MERSİN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI

**Danışman
Doç.Dr. FETHİ ARSLAN**

**MERSİN
TEMMUZ- 2021**

ÖZET

10. SINIF ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE VE HALK OYUNLARINA YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ (HATAY İLİ ÖRNEĞİ)

Bu araştırma, 10. sınıf orta öğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ve halk oyunlarına yönelik tutumlarının incelenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları Demirhan ve Altay'ın 2001 yılında geliştirdikleri "Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği" ile, halk oyunlarına yönelik tutumları ise Turan'ın 2015 yılında geliştirdiği "Halk Oyunları Tutum Ölçeği" ile ölçülmüştür. Çalışmada, veri toplama tekniklerinden anket yöntemine başvurulmuştur. Anketler Hatay ili Samandağ ilçesi örnekleminde toplam 318 kişi üzerinde yüz yüze olacak şekilde uygulanmıştır.

Tarama modelinin kullanıldığı çalışmada, anket uygulaması sonucu elde edilen veriler SPSS 26 paket programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analiz edilmesinde korelasyon analizi, regresyon analizi ve bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır.

Elde edilen sonuçlarda, öğrencilerin beden eğitimi dersine ve halk oyunlarına yönelik tutumlarının olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında, öğrencilerin cinsiyetleri ile beden eğitimi ve halk oyunlarına yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak, beden eğitimi dersine yönelik tutumun halk oyunlarına yönelik tutum üzerinde pozitif yönde anlamlı etkisinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tutum, Öğrenci, Beden eğitimi, Halk oyunları

Danışman: Doç. Dr. Fethi ARSLAN, Eğitim Bilimleri Enstitüsü/ Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Mersin Üniversitesi, Mersin.

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE ATTITUDE OF 10TH YEAR SECONDARY EDUCATION STUDENTS TOWARDS PHYSICAL EDUCATION AND FOLK GAMES (HATAY CITY EXAMPLE)

This research was carried out to examine the attitudes of 10th grade secondary school students towards physical education lesson and folk dances. In the study, students' attitudes towards physical education lessons were measured with the "Physical Education and Sports Attitude Scale" developed by Demirhan and Altay in 2001, and their attitudes towards folk dances with the "Folk Dance Course Attitude Scale" developed by Turan in 2015. In the study, the survey method, one of the data collection techniques, was used. The questionnaires were face to face on a total of 318 people in the sample of Samandağ district of Hatay province.

In the study in which the scanning model was used, the data obtained as a result of the survey application were analyzed with the SPSS 26 package program. Correlation analysis, regression analysis and independent sample t-test were used to analyze the data.

In the results obtained, it was concluded that the attitudes of the students towards the physical education lesson and folk dances were positive. In addition, it was concluded that there was no significant difference between the genders of the students and their attitudes towards physical education and folk dances. Finally, it has been determined that the attitude towards the physical education lesson has a positive and significant effect on the attitude towards the folk dances.

Keywords: Attitude, Student, Physical education, Folk dances.

Advisor: Doç. Dr. Fethi ARSLAN, , Institute of Educational Sciences / Physical Education and Sports Department, Mersin University, Mersin

TEŞEKKÜR/ÖNSÖZ

Bu süreçte yanımda olup beni yalnız bırakmayan hatta destek olan başta Sıtkı AKSOY müdürüme ve idarecilerim İsmail SAHİLLİOĞLU, Özcan MANSUROĞLU, Günal BAYTAR'a, Hatay il milli eğitim Ar-Ge bölümünde çalışan başta Lütfi GÜNAY kardeşim olmak üzere çalışma arkadaşlarına, Mersin üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Anabilim dalı dekanı Yunus YILDIRIM'a, Danışmanım Fethi ARSLAN'a öğrenci işlerinden Erdal GÜNEŞ'e çok çok teşekkür ederim. Allah hiç birinizin ayağına taş değirmesin.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
İÇ KAPAK	
ONAY	
ETİK BEYAN	-
ÖZET	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR/ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar DİZİNİ	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ	vii
KISALTMALAR ve SİMGELER	viii
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Varsayımlar	6
1.5. Sınırlılıklar	6
1.6. Tanımlar	6
2. KAYNAK ARAŞTIRMALARI	8
2.1. Beden Eğitimi	8
2.1.1. Beden Eğitiminin Tanımı	8
2.1.2. Beden Eğitiminin Önemi	9
2.1.3. Beden Eğitiminin Genel ve Özel Amaçları	11
2.1.4. Beden Eğitiminin Temel Faydaları	11
2.1.5. Beden Eğitimi ve Sporun Genel Eğitimin İçerisindeki Yeri ve Önemi	12
2.2. Halk Oyunları	13
2.2.1. Halk oyunlarının tanımı	13
2.2.2. Halk oyunlarının doğuşu	14
2.2.3. Halk oyunlarının önemi	15
2.2.4. Halk Oyunlarının işlevleri	16
2.2.4.1. Halk Oyunlarının İletişim İşlevi	16
2.2.4.2. Halk Oyunlarının Sağlık ve Spor İşlevi	18
2.2.4.3. Halk Oyunlarının Sosyalleşme İşlevi	20
2.2.4.4. Halk Oyunlarının Eğlence İşlevi	22
2.3. Tutum Kavramı ve Özellikleri	23
2.3.1. Tutumun Ögeleri	24
2.3.1.1. Bilişsel öge	24
2.3.1.2. Duygusal öge	24
2.3.1.3. Davranışsal öge	25
2.3.2. Tutumların oluşmasını etkileyen faktörler	25
2.3.3. Tutumun Değişmesi	26
2.3.4. Tutum ve Davranış İlişkisi	26
2.4. Beden Eğitimi ve Tutum	27
2.5. İlgili Araştırmalar	27
2.5.1. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum İle İlgili Araştırmalar	27
2.5.2. Halk Oyunlarına Yönelik Tutum İle İlgili Araştırmalar	29
3. YÖNTEM	31
3.1. Araştırmanın Modeli	31

3.2. Araştırmanın Evren/Örnekleme	31
3.3. Veri Toplama Araçları	32
3.4. Verilerin Analizinde Kullanılan Yöntemler	33
4. BULGULAR VE DEĞERLENDİRME	34
4.1. Betimsel İstatistikler	34
5. TARTIŞMA	38
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	38
KAYNAKÇA	43
EKLER	50
ÖZGEÇMİŞ	55

TABLolar DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 3.1. Örneklem Büyüklüğü Tablosu	32
Tablo 3.2. Araştırmaya Katılanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı	32
Tablo 4.1. Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum İfadelerinin Betimsel İstatistikler	34
Tablo 4.2. Halk Oyunlarına Yönelik Tutum İfadelerinin Betimsel İstatistikler	35
Tablo 4.3. Ölçeklerden Alınan Genel Puanlara Yönelik Elde Edilen Betimsel İstatistikler	36
Tablo 4.4. Beden Eğitimi Yönelik Tutum Dağılımları	36
Tablo 4.5. Cinsiyete Göre Beden Eğitimi ve Halk Oyunlarına Yönelik Tutumun Karşılaştırılması ³⁶	
Tablo 4.6. Beden Eğitimi Yönelik Tutum İle Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi Sonuçları	37
Tablo 4.7. Beden Eğitimi Yönelik Tutumun Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Üzerine Etkisinin Regresyon Analizi Sonuçları	37

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil 2.1. Tutumun Öğeleri	24

KISALTMALAR ve SİMGELER

Kısaltma/Simge	Tanım
N	Kişi Sayısı
Ort.	Ortalama
SS	Standart Sapma
%	Yüzde
t	Test İstatistiği
p	Anlamlılık Düzeyi
r	Korelasyon Katsayısı
Std. Hata	Standart Hata
β	Beta Katsayısı

1. GİRİŞ

Bu bölümde, problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, sayıtlar, sınırlılıklar, tanımlar, araştırmanın amacı ve önemi hakkında bilgi verilmektedir.

1.1. Problem Durumu

Eğitimin amacı, bireylere kendilerini psikolojik, biyolojik, sosyal ve kültürel olarak tanımalarına yardımcı olacak davranışlar kazandırmak, hak ve sorumluluklarını öğrenmek ve başarılı, mutlu ve sağlıklı bireylerle uyum içinde yaşamlarını sürdürmelerini sağlamaktır (Bilgen, 1993). İlköğretim ile başlayıp üniversiteye kadar devam eden eğitim sürecinde bu amaç doğrultusunda hazırlanan plan programlar uygulanmakta ve her bir öğrencinin bilgi ve beceri yönünden ideal bir birey olması için çaba sarf edilmektedir.

Eğitim sürecinde kazanılan bilgi ve beceriler, davranışların oluşmasında önemli etkenlerdir. Davranışlar, herhangi bir duruma verilen bilinçli tepkilerdir (George ve Jones, 1999). Bilinçli davranışlar, kişinin iradesine göre dış dünyaya verilen istekli tepkiler olup sadece gözlemlenebilir davranışlar değil aynı zamanda bir kişinin duygusal bakışı da davranış bağlamında değerlendirilmektedir. Bireyin herhangi bir nesne ya da olaya yönelik tepkiler geliştirmesindeki en önemli etken tutumlardır.

Tutumlar, bir duruma veya nesneye yönelik olumlu veya olumsuz yaklaşımlardır. Tutumlar en olumludan en olumsuzu kadar farklı derecelerde olabilmektedir. Olumlu tutumlar bir durum veya nesne hakkında olumlu inanca sahip olma, onu benimseme ve sevmeyi ifade ederken; olumsuz tutumlar ise bir durum veya nesne hakkında olumsuz inanca sahip olma, onu sevmeme, ona karşı hareketlerde bulunma ya da onu reddetmedir (Güllü vd., 2016). Bireyler olumsuz tutumları olan bir konu hakkında bilgi ve becerilerini ortaya koymazlar. Olumlu tutuma sahip oldukları durumlarda ise bilgi, beceri ve tecrübeleri göstermeleri her zaman daha kolaydır. Bu nedenle eğitim sürecinde öğrencinin davranışlarını derste istendik yöne kanalize edebilmek için tutumlar gözden kaçırılmamalı ve olumlu yönde geliştirilmelidir (Kağıtçıbaşı, 2006).

Toplumların gelişimi açısından eğitim öğretim sürecinde bilgi aktarımının dışında sanatsal ve sportif faaliyetlere katılım da son derece önemlidir. Çünkü bilgi dışında sanat ve sporun da bireyi geliştiren birçok özelliği bulunmaktadır. Bu noktada eğitim öğretim sürecinin ayrılmaz parçalarından biri olan beden eğitimi ve sportif faaliyetlerin bireye kazandırması gereken en önemli özelliklerin başında spora yönelik olumlu tutumların geliştirilmesi olduğu söylenebilir (Balyan vd., 2012).

Beden eğitimi genel eğitimin parçası olan derslerden biridir. Beden eğitimi dersi; ergenlik dönemi olarak da ifade edilen ve psikolojik anlamda birçok problemin yaşandığı ortaöğretim sürecinde genç bireylerin hem bedensel hem de zihinsel gelişimlerinde oldukça etkilidir. Dolayısıyla beden eğitimi ve sportif faaliyetlerde öğrencilerin gelişim özellikleri de göz

önünde bulundurularak onların, fert ve toplum önünde sağlıklı, dengeli, iyi ahlaklı ve mutlu bir kişilik geliştirmeleri amaçlanmaktadır (Erhan ve Tamer, 2009).

Sağlıklı bir yaşam açısından önemli düşünüldüğünde beden eğitimi derslerine gerektiği ölçüde değer verilmemesi bireylerin yaşam boyu sürdürmesi gereken hareketli yaşam algısına olumsuz etki etmektedir. Bu durum öğrencilerin beden eğitimi derslerine yönelik tutumlarının ne derece önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bu önemi çerçevesinde farklı kademedeki öğrencilerin beden eğitimi derslerine yönelik tutumlarını ortaya koyan çok sayıda çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların bir kısmı ortaokul öğrencilerinin beden eğitim dersine yönelik tutumlarını incelerken (Avşar, 2009; Balyan, Balyan ve Kiremitçi, 2012; Çolak, 2019; Güllü vd., 2016; Kılıç, 2019; Özbakır, 2006; Şirinkan vd., 2008), bazıları lise öğrencilerinin bu derse yönelik tutumlarını incelemektedir (Erhan ve Tamer, 2009; Göksel ve Caz, 2016; Gülay, 2008; Güllü, 2007; Güneş ve Çoknaz, 2010; Kangalgil, Hünük ve Demirhan, 2006; Özyalvaç, 2010; Şişko ve Demirhan, 2002; Yılmaz, 2012; Turğut, 2014; Kılıç ve Çimen, 2018). Bunlar dışında öğretmenlerin, öğretmen adaylarının, idarecilerin ve velilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarını inceleyen çalışmalar da vardır (Gürsel, 2006; Şahin, 2011; Yıldız, 2010).

Bu çalışmalarda bireylerin doğrudan beden eğitimi dersine yönelik tutumları incelendiği gibi tutumun farklı değişkenler üzerine etkisi de incelenmiştir. Tüm bu çalışmaların ortak noktası beden eğitimi ve sporun sadece bir ders olmadığı, bireyin tüm yaşamını etkileyen hareketli bir yaşamın yanı sıra kendine güven duymasında, kişiliğinin oluşmasında, iradesini güçlendirmesinde ve sosyalleşmesinde önemli bir etkiye sahip olduğudur. Bu bağlamda toplumun geleceği olan yeni neslin önemli bir bölümünün oluşturan gençler yani lise öğrencilerinin hem fiziksel hem de zihinsel yönden sağlıklı bireyler olarak yetişmeleri toplumun geleceği açısından da son derece önemlidir.

Günümüzde, gelişim düzeyi yüksek toplumlarda beden eğitimi ve spor, eğitim ile harmanlanmaktadır. Beden eğitiminin kökenleri eski çağlara kadar uzanmaktadır. İlk çağlarda yaşamın devamlılığını sağlamak için bedensel güç kullanılmıştır. Zamanla doğaya ve diğer canlılara karşı savunma ve hükmetme mücadelesi, başta eğitim olmak üzere birçok alanda daha bilinçli yapılmaya başlanmıştır (Gulum, 2008).

Teknolojideki gelişmelerle birlikte insanlar bu mücadelede daha pasif bir rol oynamaya başlamış ve bu hareketsiz yaşam ortaya bir sağlık sorunu çıkarmıştır. Son zamanlarda yapılan bilimsel çalışmalar hareketsiz bir yaşantının başta obezite olmak üzere kalp damar hastalıkları vb. birçok sağlık probleminin yaşanmasına neden olduğunu ortaya koymaktadır. Günümüzün en büyük sağlık problemleri arasında gösterilen obeziteden kurtulabilme adına Birleşmiş Milletler, OECD ve AB gibi uluslararası kuruluşların yanı sıra yerel kurum ve kuruluşlar da sağlıklı yaşama, beden eğitimi ve spora dikkat çekmektedirler. Bu bağlamda söz konusu kurum ve kuruluşların almış olduğu kararlar günlük yaşamın dışında özellikle eğitim ortamlarında beden

eğitimi ve spor eğitiminin aktif olarak verilmesinin önemini ortaya koymaktadır. Bu yaklaşım beden eğitimi ve spora eğitim ortamlarında eskiye kıyasla daha fazla yer verilmesini öngörmektedir (Güllü, 2007).

Beden eğitimi zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimin bütünlüğünü sağlamaktadır. Genel eğitim kapsamında yer verilen beden eğitimi dersleri, bireyin hareket yoluyla fiziksel yönden gelişimini sağlarken, aynı zamanda duyuşsal, sosyal ve bilişsel alanlara yönelik gelişme ve değişimler de sağlamaktadır. Beden eğitimi bu derece önemli iken toplumların birçoğunda spor yapma alışkanlıklarının yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir. Alana yönelik yapılan araştırmalar neticesinde bu durumun temel nedenlerinden birinin çocuk yaşlarda beden eğitimi dersine karşı geliştirilmiş olan olumsuz tutumun etkisinin olduğu ortaya konmuştur. Ayrıca okul döneminde bu derse karşı olumsuz bir tutum geliştiren bireylerin ileriki yaşantılarında da bu tutumlarını devam ettirdikleri ifade edilmektedir (Atan ve İmamoğlu, 2016).

Beden eğitimi gibi öğrencinin sosyal ve fiziksel yönden gelişiminde etkili olan bir diğer etkinlik türü eğitim öğretim harici yapılan ders dışı etkinliklerdir. Çocuğun gelişiminde, ders içi faaliyetler kadar önemli olan, formal öğretim süreci içerisinde öğrendiklerinin yaşamla ilişkili olduğunu gösteren ve bunları pekiştiren (Köse, 2013) bu etkinliklerden biri de kültürel faaliyetler kapsamında gerçekleştirilen halk oyunlarıdır.

Beden eğitimi dersleri gibi halk oyunları da bireyin hem ruhsal hem de beden gelişiminde etkili bir aktivitedir. Bedenin ritim ve müzikle uyumlu bir şekilde kullanılması, ritmik hareket yeteneği edinilmesi, bedenin tüm kısımlarının koordineli bir biçimde hareket ettirilebilmesi ve müziğin ritmine uygun hareket üretebilmeleri bakımından bireylere önemli yetenekler kazandırmaktadır (Mertoğlu, 2002).

Ülkemizde hemen hemen her yaş gurubunun ilgisini ve beğenisini toplayan halk oyunları gösterileri sosyalleşme olgusunun bir parçasıdır. Herhangi bir takım ya da gruba ait olma hissi ile beraber, kendi yerini doldurabilme, sahiplenilme, bir bütünün parçası olabilme noktasında birey üstünde önemli izler bırakabilmektedir (Pehlevan, 2010)

Anadolu coğrafyası zengin kültürel yapısı ile birbirinden farklı çok sayıda halk oyununa ev sahipliği yapmaktadır. Bu oyunlardaki oyuncu sayıları, figürler, oyun çizgileri, kullanılan materyaller ve ritmik yapı çeşitlilik göstermektedir. Bu çeşitlilik içerisinde ritmik yapı, oyuncunun fiziksel uygunluğunu etkileyecek en önemli özelliklerin başında gelmektedir. Dolayısıyla halk oyunları fiziksel uygunluk, fiziksel gelişim, hareketli yaşam ve sosyalleşme açısından önemli etkinliklerden biridir. Bu önemi çerçevesinde ilk, orta ve lise eğitimi sürecinde ders dışı etkinlik olarak halk oyunları çalışmaları yapılmaktadır. Bu etkinliklerdeki temel amaç yalnızca bayramlara ve önemli günlere gösteri hazırlamak değil aynı zamanda çocuk ve gençlere en önemli gereksinimlerinden biri olan fiziksel aktiviteler yaptırılarak sosyal, psikolojik ve fiziksel yönden sağlıklı bireyler yetişmesine katkıda bulunmaktır (Tohumat ve Arabacı, 2017).

Fiziksel aktivitelerin her yaş grubundan bireye faydasının olduğu bilinen bir gerçektir. Bu aktivitelerden biri olan halk oyunları da bilinçli bir şekilde yapıldığında gerginlik ve stres, düzenli uyku, esneklikte artma, kan basıncında düşme, denge ve hareket becerilerinde artma, kas ve kemik dokularında gelişme üzerine pozitif etkiler yaparak bireyin yaşam kalitesini artırmaktadır (Taşgın ve Dönmez, 2009). Alanyazın incelendiğinde bu önemi çerçevesinde halk oyunlarının ve dansın çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin fiziksel uygunlukları üzerindeki etkisini inceleyen araştırmalar olduğu görülmektedir. Bu çalışmalarda halk oyunlarının çocuklar ve gençlerin dikkat düzeylerine (Ulucan vd., 2018), fiziksel uygunluklarına (Tohumat ve Arabacı, 2017), denge performanslarına (Yol vd., 2019) ve sosyal gelişim ve uyum düzeylerine (Baydar vd., 2018; Şimşek, 2020) etkileri; incelenirken; üniversite öğrencilerinin sosyal beceri, özgüven ve öznel iyi oluş düzeylerine (Saygılı ve Özmutlu, 2019; Soykan ve Mirzeoğlu, 2020) ve fiziksel uygunluklarına (Korkmaz, Yoncalık ve Güçlüöver, 2018) etkisi ve halk oyunlarına yönelik tutumları (Aslan, 2020; Karakaş, 2018; Ustaoglu Hoşver, Tiryaki ve Pehlivan, 2020) incelenmiştir. Ayrıca yetişkinlerin iletişim ve problem çözme becerilerine (Evli ve Barut, 2020) ve kadınların fiziksel uygunluklarına (Ocak ve Tortop, 2013) etkisi de incelenmiştir.

Çalışmalardan elde edilen veriler doğrultusunda bireylerin halk oyunları gibi fiziksel beceri isteyen, grup halinde yapılan ve eğlenceli etkinliklerle çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin sağlıklı yaşam bilinci kazdıkları, fiziksel aktivite seviyelerini artırdıkları, sosyalleştikleri, dolayısıyla sağlıklı yaşam davranışları sergileyerek yaşam kalitelerini artırdıkları söylenebilir.

İlkokul döneminden başlayarak, çocuklara ve gençlere beden eğitimi ve spor faaliyetleri ve halk oyunları gibi fiziksel aktiviteler yaptırılarak sonraki yıllarda daha sağlıklı, sosyal yaşamın içerisinde, hareketli bir yaşam sürmenin temelleri atılmaktadır (Baydar vd., 2018). Dolayısıyla öğrencilerin bu tür sanatsal ve sportif faaliyetlere olan tutumları önemlidir ve bu tutumun olumlu olması için eğitim programlarına ve bunların uygulayıcısı olan öğretmenlere büyük vazifeler düşmektedir. Buna göre öğrencilerin her derse yönelik olduğu gibi beden eğitimi ve spor dersi ile ders dışı etkinliklerden olan halk oyunlarına yönelik tutumlarının bilinmesi, uygulanan müfredat programlarının değerlendirilmesinde, öğrencilerin istenen davranışları geliştirmelerinde ve eğitim kurumlarının genel ve özel amaçlarına ulaşılmasında son derece önemlidir.

Eğitim kurumlarının ve bu bağlamda Türk eğitim sisteminin temel amacı, bedensel ve ruhsal açıdan dengeli, sağlıklı, özgür, bilimsel ve çağdaş düşünce gücüne sahip demokratik, milli ilkelerimize saygılı bireyler yetiştirmektir. Bedensel ve zihinsel gelişim iki bütünsel fenomendir. Beden eğitimi ve spor dersinin temel amacı da bu bağlamda çocuk ve ergenlerin fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişimini en üst düzeye çıkarmak ve sürekliliğine katkıda bulunmaktır (Demirhan ve Atay, 2001). Bir fiziksel aktivite olarak halk oyunları için de benzer

amaçlardan ve birey üzerindeki olumlu etkilerinden söz edilebilir. Bu amaçların gerçekleştirilebilmesi için öğrencilerin, öğretmenlerin ve eğitim programlarının uyumlu olması gerekmektedir. Tutumlar bu uyumu elde etmede, en üst düzeye çıkarmada ve devam ettirmede en önemli faktörler arasında sayılabilir. Dolayısıyla olumlu tutumlar derslerin verimli bir şekilde işlenmesine neden olacağı gibi öğretmenleri ve öğrencileri de motive edecektir.

Bu doğrultuda araştırmanın konusunu 10. sınıf ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ve halk oyunlarına yönelik tutumlarının incelenmesi oluşturmaktadır. Bu amaç doğrultusunda “2020-2021 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 10. sınıf ortaöğretim öğrencilerinin Beden Eğitimiye yönelik tutumun Halk oyunlarına yönelik tutum üzerine etkisi var mıdır?” sorusu araştırmanın problem cümlesi olarak tanımlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, 10. sınıf orta öğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ve halk oyunlarına yönelik tutumlarının incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır

Alt problemler

- Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ne düzeydedir?
- Öğrencilerin halk oyunlarına yönelik tutumları ne düzeydedir?
- Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Halk oyunlarına yönelik tutumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- Öğrencilerin cinsiyetleri ile Beden Eğitimi dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Öğrencilerin cinsiyetleri ile halk oyunlarına yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bireyleri fiziksel, bilişsel, duygusal ve sosyal yönden bir bütün olarak eğitmek, modern eğitim anlayışının temel ilkeleri arasındadır. Bu modern bakış açısıyla eğitim amaçlarına ulaşmak ancak bilişsel eğitimin yanı sıra bireylerin bedensel eğitimleri ile mümkündür. Beden eğitimi işbirliği, uygun düzeyde rekabet, kişisel ve sosyal sorumluluğun öğretildiği ideal bir alandır ve genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır (Aracı, 1998). Oyun şeklinde düzenlenen ve öğrencileri ilkokuldan başlayarak ileriye dönük sportif faaliyetlere hazırlayan etkinlikler büyük önem taşımaktadır. Belli bir yaştan sonra bazı beceri ve fiziksel aktivite alışkanlıklarını kazanmak zor hatta imkansızdır (Tamer, 1987). Bu nedenle, uygun bir öğrenme ortamı oluşturmak ve öğrencilerin yaşam boyu günlük fiziksel aktivite alışkanlığı ve sağlıklı bir yaşam tarzı kazanmalarını sağlamak okulların sorumluluğundadır. Aslında okuldaki çocuklara baktığımızda beden eğitimi ve spor derslerinin yanı sıra halk oyunları gibi ders dışı etkinliklere yönelik tutumların genel olarak olumlu olduğunu görülmektedir (Güllü, 2007; Koç ve Tamer,

2016). Ancak yaş arttıkça öğrencilerin tutumları azalmakta ve bu tür fiziksel aktiviteler yaşam boyu sürdürülecek bir alışkanlık haline gelmemektedir (Arabacı ve Çankaya, 2007; Arıkan, İnal ve Tokgözoğlu, 2006; Savcı, Öztürk, Şanlı, 2008).

Lise dönemi öğrencilerin ergenlik dönemleri olduğundan oldukça fırtınalı bir süreç geçirmektedirler. Bu nedenle özellikle bu dönemdeki öğrencilerin eğitim aracılığıyla iyiye, güzele ve doğru olana yönlendirilmeleri gerekmektedir. Bu noktada öğrencilerin sportif etkinliklerin yanı sıra enerjilerini atabilecekleri çeşitli fiziksel aktivitelere yönlendirilmeleri son derece önemlidir (Tamer ve Pulur, 2001).

Literatür incelendiğinde beden eğitimi dersine yönelik öğrenci tutumlarını inceleyen çok sayıda çalışmanın var olduğu görülmüştür. Bu çalışmalarda öğretmenler, öğretmen adayları ve farklı kademedeki öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Benzer şekilde halk oyunlarına yönelik çalışmalara da rastlanmıştır. Bu çalışmalarda ise halk oyunlarının bireylerin fiziksel, zihinsel ve fizyolojik gelişimleri ile sosyal bütünleşme, sosyal uyum ve şahsiyet gelişimleri üzerindeki etkisi üzerinde durulmuştur. Ancak hem halk oyunları hem de beden eğitimi dersine yönelik öğrenci tutumlarının incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Her iki unsurun birlikte ele alındığı bir çalışmanın olmaması araştırmanın önemini ortaya koymaktadır. bu ve buna benzer konularda ileride yapılacak araştırmalara kaynak teşkil edecektir.

1.4. Varsayımlar

Çalışmada kullanılan ölçme araçlarının var olan durumu ortaya çıkarmada yeterli olduğu varsayılmıştır.

Araştırmaya katılan sporcuların ölçeklerde yer alan soruları dikkatli okuyarak içtenlikle cevap verdikleri varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışma 2020-2021 yılında Hatay Samandağ Jan ve Suphi Beyluni Anadolu Lisesi 10.Sınıfta okuyan 14-16 yaş aralığındaki kız ve erkek öğrenciler ile sınırlandırılmıştır.

Araştırma söz konusu öğrenciler arasından kolayda örnekleme yöntemiyle seçilenlerden alınan cevaplarla sınırlıdır.

Araştırma, değerlendirme yöntemi olarak kullanılan anket soruları ile sınırlıdır.

Araştırma, anket sonucu elde edilen verilere uygulanan istatistiksel yöntemlerle sınırlıdır.

Araştırma konusu beden eğitimi ve halk oyunlarına yönelik tutum üzerine etkisi olacağı düşünülen cinsiyet değişkeni ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Ortaöğretim: 14–18 yaşları arasındaki öğrencilerin, genel, mesleki ve teknik alanlarda eğitimlerini sağlamayı içeren okullardır.

Öğrenci: Öğrenim görmek amacıyla ders alan kimse, okul çocuğu, talebe, şakirt (TDK, 2021).

Beden Eğitimi: Kişinin bedensel, ruhsal ve fikişel açıdan gelişimini sağlayan faaliyetleri içerisinde barındıran ve en çok yararı en az yorgunlukla sağlayan bir disiplindir (Açak, 2006).

Halk Oyunları: Kişinin kendine özel anlatımının yanı sıra kültür, inanç ve estetik gibi değerli unsurları da içermekte olan bir davranış biçimidir (Turan, 2017).

Tutum: Kişinin insan, nesne, sembol ve karşılaştığı durumlarda belirli davranışları sergilemesini sağlayan öğrenilmiş eğilimlerdir (Başer, 2009).

2. KAYNAK ARAŞTIRMALARI

2.1. Beden Eğitimi

Ekonomik, kültürel ve sosyal alanda kalkınmanın en temel unsuru insan gücüdür. İnsanoğlunun fiziksel ve ruhsal gelişmelerini sağlamaları ve yaşamlarını sürdürebilmeleri için beslenme, barınma, uyuma gibi temel ihtiyaçların yanı sıra fiziksel gelişim için bedensel hareketlerde bulunması gerekmektedir. Spor ve çeşitli fiziksel aktiviteler bu anlamda bireyin sağlıklı bir yaşam sürmesi için tamamlayıcı unsurlardır. Bu tür beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin bireyin vücut yapısını geliştirmenin yanı sıra aynı zamanda eğitici ve fikir ve ruh sağlığını iyileştirici bir etkisi de vardır. Beden eğitimi ve spor özellikle genç bireylerin yapıcı ve yaratıcı olmasında, kültürel ve sosyal kalkınmada milli dayanışmanın sağlanmasında ve sosyal kaynaşmada birçok etkiye sahiptir. Bu nedenle beden eğitimi ve spor dersine ve günümüz eğitim sisteminde daha fazla yer verilmesi gerekmektedir (Yergin 2002).

Beden eğitimi derslerinin Türkiye’de okul programlarında yer alması ve bugünkü eğitimsel anlamına ulaşması Türkçe ve matematik gibi ana derslere daha fazla ağırlık verildiğinden uzun bir süreçte gerçekleşmiştir. Tanzimat öncesi dönemde başlayan bu süreç, beden eğitime her dönemde farklı anlamlar yüklenerek günümüze kadar devam etmiştir (Bilge, 1988). Beden eğitimi ve spor Osmanlı döneminde daha çok askerlik eğitimi kapsamında talim ya da sportif faaliyetler şeklinde yapılırken, bir ders olarak kabul edilmesi ve ilk ve ortaöğretim programlarına dahil edilmesi Cumhuriyet döneminde olmuştur. Okulların müfredat programlarına ilk olarak 1926 yılında “jimnastik” adıyla dahil olan bu ders, daha sonraki süreçte “**beden eğitimi**” adını almıştır (Çöndü, 1999). Bu tarihten günümüze kadar beden eğitimi dersi eğitim sürecinin farklı kademelerinde zorunlu olarak okutulan bir dersler arasında yer almış ve varlığını devam ettirmiştir.

2.1.1. Beden Eğitiminin Tanımı

Beden Eğitimi, fiziksel aktiviteler yardımıyla insan performansında gelişme sağlayan bir eğitimidir. Eğitimin farklı kademelerinde beden eğitime ve farklı egzersiz türlerine gereken düzeyde yer verilmesi konusunda bir tartışma yoktur. İnsan eğitimindeki tüm öğretiler beden eğitimi ile başlar. Beden eğitimi, hayat sadece hareketle başladığı için bir hareket eğitimi olarak da kabul edilmektedir. Genelde yaşam hareketle karakterizedir ve hareket, doğumdan yaşamın sonuna kadar devam eder. Büyüme bir çocuğun zihinsel, entelektüel, duygusal ve sosyal gelişimi ile bağlantılıdır ve fiziksel gelişimle yakından ilgilidir. Fiziksel olarak zinde bir birey, zihinsel olarak keskin, duygusal olarak dengeli ve sosyal olarak iyi ayarlanmış dengeli bir kişiliğe sahiptir. Bu anlamda beden eğitimi, güç, hız, dayanıklılık ve koordinasyon yeteneklerini geliştirme becerisinin nasıl kazanılacağını öğretir. Aynı zamanda başkalarıyla sağlıklı sosyal ilişkiler için gerekli olan empati, işbirliği, arkadaşlık, takım ruhu ve kurallara saygı gibi sosyal niteliklere ulaşmayı da sağlar (Bücher, 1987).

Beden eğitimi, en kısa şekliyle bedensel etkinlik olarak tanımlanmaktadır. Beden eğitimi, bir faaliyet sistemidir ve vücudun eklem ve kas kontrolünün dengeli bir şekilde gelişmesini sağlamaktadır. Beden eğitimi insanların çeşitli aktivitelerde harcadıkları fiziki eforu en düşük seviyede kullanmayı sağlarken, aynı zamanda organların sistemli bir şekilde hareket etmesine de olanak sunmaktadır. Beden Eğitimi; oyun, spor, jimnastik vb. faaliyetleri içine alan bireyleri bedenlen, ruhen ve fikren geliştiren en çok yararı en az yorgunlukla sağlayan bir disiplindir (Açak, 2006).

Beden eğitimi ve spor derslerinde ulaşılmak istenen hedef her öğrencinin aynı düzeyde geliştirilmesi, yetiştirilmesi değil, her öğrencinin ayrı ayrı ilgisine, isteğine, yeteneğine ve zekâ gelişimine göre gelişim gösterebilmesinin sağlanması ve bu noktada gerekli fiziksel aktivitelerin uygulanmasıdır. Beden eğitimi derslerinde yaptırılacak fiziksel aktiviteler kalıplaşmış birtakım yöntemlere göre değil çağdaş eğitim anlayışı çerçevesinde öğrencilerin beden ve ruh sağlığını bütünleyecek tarzda, öğrencinin ilgisine, isteğine ve yeteneklerine ve fiziksel, zihinsel ve duyuşsal ihtiyaçlarına göre belirlenmeli ve uygulanmalıdır (Şirinkan, Çalışkan, Gündoğdu, Bay & Kürkcü, 2008).

Beden eğitimi bir amaç olarak düşünüldüğü zaman, spor bir araç olarak da değerlendirilebilmektedir. Bu anlamda beden eğitimi ve spor kavramlarını birbirlerinden ayrı bir şekilde düşünmek doğru değildir. Her ne kadar beden eğitimi ve sporun amacı bireyin güçlü bir iradeye sahip olmasını ve ruhen ve bedenlen sağlıklı gelişmesini sağlamak ise de bir diğer önemli özelliği bireylerin yaratıcılıklarını ve henüz keşfedilmemiş özelliklerini ortaya çıkartmaktır (Balcıoğlu vd., 2003).

Özetle beden eğitimi sadece spor, vücut geliştirme vb. fiziksel aktivitelerle sınırlı kalmayıp aynı zamanda çeşitli becerilerin kazanıldığı, grupla yapılan etkinliklerde eğlendiği, sağlıklı yaşamla ilgili bilgilerin verildiği, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimin sağlandığı etkinlikler bütünü olarak ortaya çıkmaktadır (Güllü, 2007).

2.1.2. Beden Eğitiminin Önemi

Organizmanın tamamını ilgilendiren, bedensel ve zihinsel bir süreç olan eğitimde beden ve zihin bir bütün olarak ele alınmaktadır. Günümüz eğitim sistemlerinde amaçlanan hedeflere ulaşmak için öğrencilerin zihinsel eğitimlerinin yanı sıra fiziksel eğitimleri ile de ilgilenmek gerekmektedir. Bu anlamda Beden Eğitimi, genel zihinsel eğitim sürecinin tamamlayıcısıdır ve bireyin sağlıklı kişilik geliştirmesine de katkı sağlamaktadır. Bireylerin çocukluk, gençlik ve yetişkinlik dönemlerindeki gelişim özellikleri göz önünde bulundurularak, yapıcı davranışlar kazanmalarını amaçlamaktadır. Bir başka deyişle, sosyal toplumun refahı için ahlaklı ve dengeli bir kişiliğe sahip, yaratıcı, üretken ve yapıcı davranışları alışkanlık haline getirmiş fertler olarak yetişmeleri için bir araçtır (Güneş 2004).

Beden Eğitimi derslerinde fiziksel aktivitelere karşı olumlu bir tutuma sahip olan veya bu derslerde daha motive olduğunu ve daha çok keyif aldığını belirten öğrencilerin eğitim süreci dışında aktif olma olasılıkları daha yüksektir. Beden eğitimi, öğrencilerin sağlıklı davranışlarının geliştirilmesi ve kazanılmasında önemli bir rol oynar (Cox, Smith ve Williams, 2008),

Bireyin zihinsel ve bedensel açıdan aktif bir yaşam sürdürebilmesi için beden eğitimi ve spor dersi oldukça önemlidir. İnsanlar farklı alanlarda da olsa kendilerinden beklenen katkıyı yapabilmeleri için öncelikle sağlıklı olmaları gerekmektedir (Çolak, 2019). Beden eğitimi ve spor faaliyetleri öğrenciye hem eğitim yönünden hem de duygusal ve sosyal gelişim bakımından da pozitif katkı sağlamaktadır. Bu tür faaliyetler, içinde bulunulan duruma göre liderlik, yaratıcılık gibi kabiliyetleri işe yarar hale getirmekte, kararlı ve anlayışlı olma, kurallara uyma, mücadeleci, azimli, üretken ve uyumlu olma, gayretli ve çalışkan olma, bağımsız davranma, kendini disipline etme, işbirliği yapma gibi bireysel özellikleri üst seviyeye çıkarmaktadır (Bilir, 2008).

Beden eğitimi ve spor derslerinin çocukların fiziksel gelişmeleri ve psikomotor becerileri üzerine tesirinin olduğu söylenebilir (Çolak, 2019). Beden eğitimi fiziksel gelişimin ve sağlıklı bir bedenin yanı sıra birlikte hareket etmenin etkisiyle sorumluluk sahibi, başarısızlığı araştıran, doğruyu ve yanlış ifade edebilen, insanlara saygı duyan, özgür düşünen, yasa ve kurallara saygılı bireyler yetişmesinde etkili olmaktadır. Beden eğitimi ve spor faaliyetleri, gençleri kahvehane, sigara, alkol ve uyuşturucu gibi bağımlılık yapan zararlı alışkanlıkların çoğundan kurtarmak ve korumak bakımından en önemli unsurların başında gelmektedir (Çöndü, 1999).

Beden eğitimi ne derece önemli olduğu boş zamanın genelde sportif faaliyetlerle doldurulmak istenmesinden anlaşılabılır. Bu zamanın bilinçli aktivitelerle doldurulması birey sağlığı ve gelişimi açısından son derece önemlidir. Bu kapsamda “kitle sporu” ve “hayat için spor” gibi söylemlerle farklı meslek ve statüdeki kişilerin sportif faaliyetlere aktif olarak katılmaları sağlanmaya çalışılmakta ve boş zamanlarında spor yapma eğilimleri teşvik edilmektedir (Erkal, 1982).

Beden eğitimi, insanların ruhen, bedenlen ve fikren gelişmelerini ve bu öğeler arası koordinasyon yeteneğini geliştiren bir disiplindir. Genel olarak beden eğitimi, insan verimliliği, morali, karakter gelişimi ve sağlığı ile doğrudan bağlantılı, oldukça etkili bir sağlık ve eğitim faaliyetidir. Bireyin zihinsel yönden gelişmesi ancak bedensel yönden gelişmeyle dengeli ve uyumlu olduğunda birey ve toplum verimli, başarılı, mutlu, sağlıklı ve uzun ömürlü olabilir (Güçlü, 2001).

Beden eğitimi dersi çocuğun bedenlen, ruhen ve zihnen gelişmesinde etkili olduğundan diğer derslere kıyasla daha özen gösterilmesi daha fazla dikkate alınması gereken bir derstir (Sahin, Pehlivan ve Kuter, 2001). Bu anlamda genel eğitim içindeki beden eğitimi dersinin

önemi açıktır. Bu açıdan bireyin eğitim sürecindeki yerinin çok önemli olduğu bu nedenle de eğitim sistemi içerisinde daha fazla yer verilmesi gerekliliği göz ardı edilmemelidir (Yoncalık, 2004).

2.1.3. Beden Eğitiminin Genel ve Özel Amaçları

Beden eğitimi, eğitim ile amaçlanan birçok hususun hareketler aracılığıyla bireye kazandırılabilceği bir alandır. Beden eğitimi, tarih boyunca başta askeri eğitim, savaşa hazırlık, sağlıklı yaşam olmak üzere duygusal ve zihinsel becerilerin kazanılması amacını da taşımıştır. Türk toplumunda da beden eğitimi ve spor tarihsel süreçte daha çok askeri amaçlara yönelik olarak değerlendirilmiştir. Ancak Cumhuriyet dönemi ile birlikte bireyin birçok yönden gelişimine etki ettiği anlaşılmış ve eğitimin farklı kademelerinde ders olarak öğrencilere verilmeye başlamıştır. Beden eğitimi genel anlamda bireyi, duygusal, zihinsel ve motor beceriler yönünden geliştirmeyi amaçlamaktadır (Karagöl, 1993).

Bütün gelişmiş ülkelerin beden eğitimi ve spora yaklaşımlarındaki temel amaç eğitimin bütünlüğü içerisinde sağlıklı bir toplum oluşturmaktır. Bu da ancak toplumu meydana getiren bireylerin ruhen, zihnen ve bedenlen sağlıklı olması ve sosyalleşmeleri ile mümkündür (Eken, 2008). Beden eğitimi ve spor dersi 1982 yılından itibaren bu genel amaçlar doğrultusunda yürütülmektedir. Beden eğitimi dersi çocuğun vücudunda biriken enerji ve stresi attırarak onun agresif olmasını önleyerek duygularıyla baş edebilme yeteneği kazandırır. Diğer derslerde içine kapanık başarı seviyesi düşük olan öğrencilerin özgüvenini geliştirmek, başarıma duygusunu tatmaları için beden eğitimi ve spor dersi en etkili yoldur. Örneğin egzersiz esnasında yapılması beklenen bir hareketi yapması ya da bir yarışmada alacağı derece, onun öğretmeni tarafından takdir edilmesini, arkadaşları tarafından alkışlanmasını, ön sıralara çıkmasını ve en önemlisi bende yapabilirim duygusunun gelişmesini sağlamaktadır (Çiçek vd., 2002).

2.1.4. Beden Eğitiminin Temel Faydaları

Eğitimin temel amaçlarının başında toplumda nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi gelmektedir. Bu tarz insanların yetiştirilebilmesi için de eğitim sistemi içinde bireylerin duygusal, sosyal, zihinsel ve fiziksel açıdan sağlıklı olmalarına etki edecek uygulamalara gereksinim bulunmaktadır. Bu konuda özellikle beden eğitimi derslerine büyük vazifeler düşmektedir. Düzenli olarak yapılan beden eğitimi etkinlikleri, fiziki uygunluğun yanı sıra sağlıklı ilgili birçok özelliğinin gelişmesine de katkı sunmaktadır (Heper, 2012).

Çocukların bedensel gelişimlerinin en hızlı olduğu dönemler ilköğretim dönemi, daha sonra da ergenlik dönemi olarak ifade edilen lise dönemidir. Bu açıdan ilgili dönemlerde çocuklarda ve gençlerde fiziksel aktivite ihtiyacı ve hareketlilik yoğun olarak artmaktadır (Hergüner vd., 2004). Bu süreç spor ve çeşitli fiziksel aktiviteler ile sağlıklı bir şekilde yürütülürse bireye birçok faydası olmaktadır. Beden eğitiminin bireylere kazandıracağı temel faydaları şu şekilde sıralamak mümkündür (Aracı, 2004):

1. Beden eğitimi faaliyetleri bütünüyle bedeni kapsayan bir olgudur. Beyin-vücut iş birliği vücuda sıhhat vermesinin yanı sıra terbiyenin de ana noktasıdır.
2. Beden eğitimi ve spor dersi eğitimden ayrı kabul edilemez, bunlar ayrılmaz bir parçadır.
3. Beden eğitimi ve spor dersi gelişim niteliklerine orantılı olarak uygulanır. Kişinin bedensel gelişimi büyük kasların çalıştırılabildiği yapılacak aktivitelere bağlıdır.
4. Beden eğitimi ve spor dersi boş zamanları değerlendirme hususunda etkilidir.
5. Beden eğitimi ve spor dersi yapıcı yaklaşıma uygun olarak kişiyi geliştirir. Kişi farklı özellikler keşfedebilir ve uygulayabilir.
6. Beden eğitimi ve spor medeniyetler arası ilişkiye katkı sağlar spor kültürünün devam etmesine imkân sunar.
7. Etkinlik halindeki iletişim hislerin dile getirilmesi için bir araçtır. Bu anlamda beden eğitimi ve spor bireyin özüne ulaşmasını sağlar.
8. Beden eğitimi ve spor, duygusal gelişime katkıda bulunur. Etkinlikler vasıtasıyla takım arkadaşları ile ortak iş yapımını öğrenir ve bunu yaşamın her kısmında uygulayabilir.
9. Beden eğitimi ve spor, bedensel elverişliliği yükseltir.
10. Beden eğitimi ve spor, sinir kas koordinasyonun gelişimine katkı sağlar.
11. Beden eğitimi ve spor, kişiye yaşamınca spor düşüncesini dikte eder.
12. Beden eğitimi ve spor, zihinsel gelişime katkı sağlar.
13. Beden eğitimi ve spor, demokratik sosyal hayata fayda sağlar.
14. Kişi için hareket ana ihtiyaçtır. Beden eğitimi ve spor kişide bu ihtiyacı giderir.
15. Oyunlar eğitici bir faaliyetlerdir. Beden eğitimi derslerinde oynana oyunların hareketli yapısı bireyin birçok özelliğinin ortaya çıkmasında etkili olmaktadır.

2.1.5. Beden Eğitimi ve Sporun Genel Eğitimin İçerisindeki Yeri ve Önemi

Eğitim öğretim süreci çocukluktan başlamak üzere, bireyleri güzel bir yaşama yöneltmeyi amaç edinmiştir yapmıştır. Kişilerin birlikte olmasını sağlamak, deneyim kazansınlar diye imkân sunmak, tesirli muhakeme etme becerilerini ilerletmek küçük büyük herkese saygı göstermek, katlanma ve arkadaşlığın önemini anlamak ve akıl yürütme eğitimin temel hedeflerinden birkaçıdır (Karaküçük, 1989).

Eğitim öğretim sürecine başlayan öğrencilere mutlaka beden eğitimi ve sporun hevesi aşılanmalıdır. Bu anlamda iş sadece sınıf öğretmenlerine bırakılmamalı, spor konusunda aktif uğraşan kişilerin katılımıyla spor sevgisi verilmelidir. Eğitim sisteminde ilkökul döneminde beden eğitimi öğretmenliğine önem verilmezken, diğer taraftan okulların çeşitli sportif yarışmalara katılmaları istenmekte, çocukları spor faaliyetlerine katılımı için önemli organizasyonlar düzenlenmektedir. Bu noktada öğrencilerin ilgili organizasyonlara katılımı zor

olmakta, katılsa da pek bir varlık gösterememektedir. Alanında uzman bir kişiden eğitim almadıklarından çoğu zaman öğrenciler yarışmalara antrenmansız katılmaktadır. Bu durum öğrencilerde eğitim yönünden ve bedensel yönden problemlerinin oluşmasına ve cesaretlerini yitirmelerine sebep olmaktadır. Hatta okullarda sadece yarışmalar için uygulanan etkinlikler öğreticinin yalnızca takımdaki öğrencilerle ilgilenmesine, diğer öğrencileri bırakmasına onlarla ilgilenmemesine neden olmaktadır. Dolayısıyla iki yönlü bir sıkıntı oluşmaktadır. Hem hevesli olanlar başarılı olamadığından hevesleri kaçmakta hem de diğer öğrenciler arada kalmaktadır. Bu noktada yarışmadan ziyade geneli kapsayan sportif faaliyetler tasarlanmalı ve uygulamaya konmalıdır (Yolcu, 1991).

2.2. Halk Oyunları

Halk oyunları, tarihsel süreçte ilk olarak tarım üretiminin hâkim olduğu sanayi öncesi toplumlarda ortaya çıkmıştır. Halk oyunları, doğumundan ölümüne kadar insan hayatının her döneminde üretilen maddi ve manevi öğelerden toplumun yaşam şekline kadar bünyesinde birçok unsuru barındırmaktadır. İnsanlar halk oyunlarında kendileri ve doğayla olan ilişkilerini açıkça sergilemektedir. Halk oyunların ortaya konuş biçimi ve anlatım şekilleri, doğa ve iklim koşullarına farklı toplumsal ve sosyo-ekonomik yapılar göre değişmektedir (Koçkar, 1990).

Halk oyunları, tarihsel gelişim açısından toplumsal bir varlık oluşuyla kişilerin birliktelik bilinci sergilemesinde ve doğasında var olan duygu ve düşüncelerini birtakım hareketler yoluyla ortaya koymasında oldukça etkili bir araçtır (Ünveren, 2006). Sömbül'ün (1997) ifade ettiği üzere “Halk oyunları, oyunun estetikle ilişkisini en iyi biçimde yansıtan oyun çeşitlerinin başında halk oyunları gelmektedir. Coşku içinde ve hareket halindeki insan vücudunun güzelliği, en iyi ifadesini halk oyunlarında bulmaktadır ve estetik düşüncenin önemli öğelerinden olan ezgiler ve ritimler ile doludur.”

Çalışmanın bu bölümünde halk oyunlarının tanımı, doğuşu, önemi ve işlevleri üzerinde durulacaktır.

2.2.1. Halk oyunlarının tanımı

İnsanlar ilkel yaşamlarından beri duygu ve düşüncelerini ve yaşam biçimlerini zaman zaman bir müzik aleti ve bu aletten çıkan sesler ve bu seslere uygun yaptıkları ahenkli, ritmik hareketlerle de ifade etmişlerdir. Bu anlamda halk oyunları, modern toplumlarda geçmişe özgü kültürel değerler olarak görülmektedir (Avşar, 1984; Akt: Doğan, 2011). Halk oyunları; toplumun, yaşayış tarzından, yaşadığı dönem boyunca oluşturduğu maddi ve manevi değerlerin tümünden beslenmektedir. Temelinde insan ve doğa ilişkisini barındıran halk oyunları, toplum yapısındaki farklılıklardan, iklim çeşitliliğinden, sosyo-ekonomik etmenlerden etkilenerek farklı şekillerle oluşum gösterirler (Terzioğlu, 2000).

Türk kültürünün ve geçmişe özgü yaşam biçiminin bileşenleri arasında halk oyunları da yer almaktadır. Halk oyunları, tarihsel süreç içerisinde şekillenen genellikle kasaba ve köy

kaynaklı belli bir ritimde ve belli senkronize hareketlerle oynanan oyunlardır. “Halk oyunları” aynı zamanda bu oyunları ve bu oyunlar esnasında giyinen kıyafetleri incelen bilimsel bir alanın da adıdır. Bu disiplin Türkiye’ye özgü olup yeni yeni gelişen bir sanat dalıdır. Halk oyunları, Türk folklorunun temelini oluşturmaktadır. Bu nedenle “folklor” kavramı halk dilinde genel olarak “halk oyunları” anlamında kullanılmaktadır. Ancak bu eksik bir tanımlamadır. Çünkü folklor da bir bilim dalıdır ve türkü, efsane, yemek vb. tüm halk kültürünü kapsayan bir kavramdır. Bu anlamda halkoyunları folklor biliminin yalnızca yöresel danslar ve giyimini kapsayan bir bölümü konumundadır (Yılan, 2012).

Halk oyunlarına kavram olarak bakıldığında, görsel ve duyuşsal hislere hitap edecek şekilde düzenlenmiş, genellikle ses birimlerinden ortaya çıkan anonim halk müziği ile desteklenmiş olan, dengeli ve ölçülü biçimde uyum gösteren hareketler yolu ile heyecan yaratan, bu anlamda bir müzik ve hareket bütünleşmesidir (Ekmekçioğlu vd., 2001).

Eroğlu’nun (1995) çalışmasında halk oyunları; sevinci veya üzüntüyü, yaşanmış bir hadiseyi, içinde bulunduğu kültürün mirasını yansıtacak, bir veya birden fazla kişiyle, bedensel hareketleri uyumlu ve düzenli olarak müzik eşliğinde sergileme olarak tanımlanmıştır (Eroğlu, 1995).

Tanımlarda da görüldüğü üzere halk oyunları için kültür, gelenek, duygu, düşünce ve bedensel hareket terimleri ortak ve yaygınca kullanılmaktadır. Bu anlamda halk oyunları; kişinin kendine özel anlatımının yanı sıra kültür, inanç ve estetik gibi değerli unsurları da içermekte olan bir davranış biçimi şeklinde tanımlamak da mümkündür (Turan, 2017).

2.2.2. Halk oyunlarının doğuşu

Halk oyunlarının ilk ortaya çıkışı, insanların bir arada yaşamaya başladığı dönemlere kadar dayanmaktadır (Gazimihal, 1975; Akt: Doğan, 2011). Bir arada yaşamaya başlayan insanlar, birlik ve beraberliğin güven oluşturduğunu görmüş ve doğadaki diğer canlılara üstün olduklarını bir takım hareketler ile göstermeye çalışmışlardır. Ellerini, kollarını sallayarak ayaklarını yerlere vurarak bir uyum oluşturmuşlar ve inandıkları sihirli güçlere bu öğrenimlerini sunarak dansın temelini oluşturmuşlardır (Artun, 2005).

İnsanlar duygu ve düşüncelerini ifade edebilmek için tabiatta bulunan varlıkları çeşitli yöntemlerle taklit etmişlerdir. Bu taklitler sonucunda ise seyirlik oyunlarını oluşturmuşlardır. Seyirlik hale gelen bu oyunlar, halk oyunlarının tarih öncesinde başlamış olduğunu kanıtlar niteliktedir (Çakır, 1987). Halk oyunlarının oluşum şekillerini insan-insan ilişkisi olarak ele aldığımızda, oluşan dansların aşk, sevgi, özgürlük, yiğitlik, evlilik, kıskançlık gibi duygulardan, dini düşüncelerden ve savaş gibi toplumsal olaylardan ortaya çıktığını söyleyebiliriz (Aydın,1981). İnsan-doğa olarak baktığımızda ise; insanlar güven içinde olabilmek için barınak ve evler oluşturmuşlar, korunmak için araç-gereç ve giysiler üretmişler ve yaptıkları bütün bu işler ile halk dansların şekillenmesine katkıda bulunmuşlardır (Koçkar, 1998).

Türkler törelerine bağlı, birlikte yaşama önemli ölçüde değer veren, yaratıcı insanlar olarak görülmektedir. Tarih anlamda ilk Türk uygarlıklarından Samanlar, Hunlar ve Oğuzlardan günümüze ulaşan bilgi ve belgelerde gelenekler çerçevesinde yapılan törenlerinin en önemli bölümünü halk oyunlarının oluşturduğu görülmektedir. Anadolu'ya yerleştikten sonra eski Anadolu uygarlıklarının kültür ürünleri ile Orta Asya'dan getirilen geniş kültür birikimlerinin özüksendiğı ve yeni ürünler ortaya konduğu görülmektedir (Akyıldız, 2000).

Birçok uygarlığa ev sahipliğı yapmış olan Anadolu coğrafyası, son misafiri Türklerin sanat anlayışı, yaratıcı gücü, beceri ve beğenilerinin de katkısıyla günümüze ulaşan oldukça değerli halk oyunları oluşturmuşlardır. Anadolu'da yaşayanlar her zaman ekonomik ilişkiler, yerleşim alanı, din, dil ve tarih bakımından çeşitli kültürlerle iç içe yaşamışlardır.

Türkler Orta Asya'dan getirdikleri kültür birikiminin yanı sıra kadim Anadolu uygarlıklarının Hititleri, İyonların, Frigyalıların ve Bizanslıları kültür birikimlerini Selçuklular ve Osmanlılarda da devam ettirmiş ve geliştirmişlerdir. Bu etkileşimler neticesinde gelişen ve daha da zenginleşen birçok halk oyunu törenlerde, gelenek göreneklerde ve özellikle düğünlerde yaşatılarak tüm zenginlik ve çeşitleri ile günümüze kadar ulaşmıştır. Anadolu'nun farklı bölgelerinde yöreye özgü çok sayıda halk oyunu toplumun tüm bireylerince kabul görmüş, insan davranışlarının yansıtıldığı, nesilden nesile aktarılan bir kültür ürünü olarak yerini almıştır.

2.2.3. Halk oyunlarının önemi

İnsanoğlu yeryüzünde var olduğu ve topluluk halinde yaşamaya başladığı andan itibaren sosyal ilişkiler başlamış, birbirinden etkilenen, gelişen ve değişen topluluklar oluşmuştur. Bir milletin hayat tarzı olarak ifade edilen kültürel zenginlikler, bu toplulukları birbirinden ayıran en önemli özelliklerdir. Günümüzde halk oyunları kültür zenginliğini en iyi yansıtan ürünler olarak kabul edilmektedir. Halk oyunlarını diğer sanat dallarından ayıran farklı özellikler bulunmaktadır. Ortak duygu ve düşünceleri doğru şekilde yansıttığı gibi içinde bulunduğu toplumun karakterlerinden de izler taşımaktadır (Değerli, 1988). Halk oyunları insanların geçmişten edindikleri kültürlerinin ve inanışların aralarındaki ilişkilerini müzik ile bir araya getirerek oluşturduğu ve bu oluşumu nesilden nesile aktarılmasına olanak sağlayan büyük bir sanattır (Gerek, 2007).

Kültürel ve sportif etkinliklerden olan halk oyunları etkinlikleri bireylerin biçimsel yollarla öğrenmesine katkı sağlayan araçlardan biridir. Türk folklorunun en önemli dallarından biri olan halk oyunları, halkların ortak duyguları karşısında millet olma özelliğini oluşturan unsurlar arasındadır. Halk oyunları, toplum hayatının her türlü etkinliğinde yer alan sanat türleri arasında oluşum ve ifade zenginliği açısından en renkli ve en etkili entegrasyon aracıdır. Bu özelliklerinden dolayı Türk halk oyunları, halkımızın duygularında, düşüncelerinde milli bilincin oluşmasında, toplum dayanışmasında ve ortak bir eğitim aracı olarak kabul edilen önemli bir araç sağlama özellikleriyle bütünleşmesinde ortak bir akla sahiptir (Öngel ve

Hacıbekiroğlu, 1996). Halk oyunları aynı zamanda sosyal yapı içinde birey-birey, bireysel-topluluk iletişimine de katkıda bulunur. Geleneksel değerlerin hâkim olduğu kapalı toplumlarda halk oyunları diğer unsurlarla birlikte iletişim ve eğitim amaçlı kullanılmaktadır. Halk oyunları ile çeşitli toplumsal değerler yeni nesillere aktarılır (Sümbül, 1995).

Halk oyunları tüm ulusların günlük yaşamında önemli bir rol oynar. Kaynaklar incelendiğinde halk oyunlarının sadece toplum ve dinsel törenlerden insanların hayatına girmediği, aynı zamanda sanat ve kültür açısından bir yansıma görevi yaptığı görülmektedir.

2.2.4. Halk Oyunlarının işlevleri

Halk oyunları yüzyıllardır kuşaktan kuşağa aktarılacak günümüze ulaşan ve folklordaki önemi gün geçtikçe artan çağımızın en çok bilinen folklorik ürünlerden biri haline gelmiştir (Hacıseferoğlu vd., 2014). Okullar ve okul dışındaki ortamlarda aktif olmaya devam etmesine ve üniversitelerde yüksek itibar görmesine rağmen bilinçli bir platformda hizmet almak isteyen gençler için önemli bir kültürel bir kaynak konumundadır (Uslu, 2013).

Doğan'a (2008) göre günümüzde halk oyunları denildiğinde, ilkokuldan üniversiteye kadar insan gelişiminin her döneminde bireyin tercih ettiği etkinliklerden biri akla gelmektedir. İlgi alanı, kapsamı, işleri ve toplumsal önemi nedeniyle Konservatuvarların halk oyunları bölümlerinde ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında seçmeli ya da mecburi ders olarak verilmektedir. Öğrencilerin halk oyunları branşını tercih etmelerinde sağlık, sıhhat kazanmak, stres atıp eğlenceli vakit geçirmek, yeni bir çevre edinmek, maddi kazanç sağlanmak, toplumsal etkileşimde bulunmak, kültürel değerleri yaşatmak ve boş zamanlarını değerlendirmek gibi çok sayıda unsur etkilidir.

Halk oyunları halk kültürü içerisinde toplumsal hayattaki yeri ve işlevleri bakımından büyük önem taşımaktadır. Halk oyunları bu yönüyle milli kimliği meydana getiren önemli bir kültür unsurudur (Turan, 2001).

Toplumsal yaşamda belirli görevi bulunan halk oyunları, toplumsal değerlerin oluşum ve devamına büyük oranda katkı sağlamaktadır. Bu anlamda toplumsal yaşamda önemli bir yere sahip olan halk oyunlarının iletişim, sağlık ve spor, sosyalleşme ve eğlence olmak üzere dört işlevi vardır.

2.2.4.1. Halk Oyunlarının İletişim İşlevi

Yalnız kalmak insan fitratına aykırı bir durumdur. Bu nedenle gerek sevinçlerini gerekse hüznlerini mutlaka birileri ile paylaşma ihtiyacı hissederler. Birbirine yaslanmış omuzlar, birbirine kenetlenmiş eller, dayanışmanın, kardeşliğin ve dostluğun vücut bulmuş halidir (Yanık, 2010).

Koçkar'a (1990) göre "İletişim, insanlar arasında duygu, düşünce ve bilgi birikiminin, birbirleri arasında aktarılmasını sağlayan yöntemlerin bütünü olarak özetlenebilir. İletişim yazılı, sözlü olabildiği gibi renk, ses ve hareket yöntemlerinden herhangi biri ya da birkaçını

kullanabilir.” Bu tanımlamaya göre dans ses ve hareket gibi iletişimin en güçlü ve çarpıcı iki ögesini kullanması nedeniyle bir iletişim yöntemi olarak değerlendirilebilir.

Asırlar boyunca bilinen tüm kültürlerin önemli bir ögesi olan dans, ortaya çıkmış olduğu ilk zamanlardan beri içinde bulunduğu toplumun ve kültürün sözsüz bir ifade aracı olmuş, böylelikle iletişimin farklı bir biçimi haline gelmiştir. Öyle ki kültürel farklar çerçevesinde her toplumda farklı anlamları karşılamaktadır (McGreevy vd., 2005). Bazı bölgelere göre dans, toplumun yaşantısında oldukça önemli bir yere sahip olup bunun yanı sıra sosyal dinamiklerinden en güçlülerindendir. (Turan, 2001). Nesilden nesile aktarmış olduğu iletilerle kültürün devamlılığına katkı sağlamaktadır (Yanık, 2010). Birbirleriyle anlaşmaları esnasında insanlar tarafından kullanılan söz, yazı, ritim, müzik gibi bütün iletişim araçları günümüzde dahi dans sanatının yardımcı öğeleri arasındadır (Koçkar, 1990). Dans, bir sanat ürünü olarak güçlü görsel ve işitsel özellikleri gereği insan yaşamında yaşanmış ya da yaşanılacak birçok olayı yansıtabilmektedir (Yanık, 2010).

Şenol’a (2001) göre “Halk oyunları, tüm karar sistemlerini ve bilimsel çalışmaları etkileyen, toplumun yapısal değişikliklerinde etkisi olan ve bireylerin sosyal isteklerinin oluşturmada etken, halk biliminin bir alt ögesidir. Amaçları ve içerdiği konuları itibarı ile karışık bir oluşumu içeren halk oyunları, bütün aşamalarında ifade bütünlüğünü yansıtır. Bu ise, halk oyununun vurgulamak istediği kültürel formu, sanatsal bir unsur içinde sunulmasını sağlar”.

Dans insanlık kadar eski ve onun bir parçasıdır. İnsanlıkla birlikte hep vardır. Bu durum, konuşmaya ve iletişime benzer ve toplumun içinden ayrı tutulamaz, toplumla beraber dansta gelişir. Dans özellikleri ile toplumun temel iletişim şekillerinden biridir. Dans kültürün kendisidir ve toplumun içinde gelişir, işlenir. Toplumun ihtiyacından dolayı ortaya çıkar ve toplum tarafından geliştirilir (Ünver, 2016).

Dans “hissetmek, anlamak ve iletişim kurmak için hareketin araç olduğu bir sanat dalı”dır (Paulson’dan akt.Özevin, 2006). İnsanlar farklı amaçlar doğrultusunda dans ederken aynı zamanda sosyalleşip, arkadaşça, eğlenmenin yanında bir izleyici kitlesi için de dans edebilirler. Bunlara ek olarak yoğun duyguları ile başkalarıyla beraber iletişim kurabilmek adına da dans ederler (Tokinan ve Bilen 2010). Dolayısıyla, ifade edilemeyen sevgiler, öfkeler ve içinde yaşanan toplumun değerleri karşıya aktarılmakta (Sümbül, 1997), birey hiç tanımadığı bir kişiyle iletişim kurabilmekte ve bu iletişimi geliştirebilmektedir (Yılan, 2012)

Halk dansları bir eğlence çeşidi olmanın ötesinde, her türlü duygularımızı ifade eden bir güzel sanatlar türü ve aynı zamanda insanları ve toplumları birbirine yaklaştırıp bağlamada dil, din gibi sihirli ve çok güçlü bir anlatım aracıdır (Baykurt, 1995). Dans yaratılırken amaç, hareketler yoluyla iletişim sağlamaktır. Hareket ve müzik, duyguların dışa vurulması ve mesajın aktarımı noktasında sadece bir araçtır (Turan, 2014). Paulson, dans için “hissetmek, anlamak ve

iletişim kurmak için hareketin araç olduğu bir sanat dalı” şeklinde yorumda bulunmuştur (Tokinan ve Bilen, 2010).

Dansta insan bedeni, iletişim ve ifadenin enstrümanıdır. Beden dilinin doğru kullanılıp, doğru iletişimin kurulması için gerekli yetilerin kazanılıp geliştirilmesinde de dansın yeri önemli görülmektedir (Özevin, 2008). Dans sadece doğrudan seslenme ve imgeleme yoluyla değil, aynı zamanda öğrenme yoluyla da iletişim kurmakta ve başka hiçbir sanat dalının sağlayamayacağı biçimlerde bireylerin estetik deneyim yaşamasını sağlamaktadır. Bu yönüyle başka diğer sanat dallarından ayrılır ve sahip olduğu bu özel iletişim yöntemi başka hiçbir sanatın sağlayamayacağı bir estetik tatmin duygusu sağlar (Turan, 2014).

2.2.4.2. Halk Oyunlarının Sağlık ve Spor İşlevi

Estetik ve sanat gibi özelliklerin öne çıktığı danslar veya halk oyunları, tamamıyla fiziksel bir aktivitedir. Bu anlamda bütünüyle dansçının anlatım ustalığına ve fiziksel hareket yeteneğine bağlı bir sanat dalıdır (Turan, 2014). Spor ise oyun ve yarışma bağlamı hareket eylemlerinin sembolik bir görüntüsü ve kültürel performansın bir dışa vurumudur. Hareket ve oyun sporda somutlaşır ve yapılaşır. İnsanın doğal hareket içtepisi (Dürtü) oyun ve spordateknikleşir ve sanata dönüşür. Bu anlamda halk oyunlarını uygulama biçimleri ile diğer sportif etkinliklerden ayırt edemeyiz. Uzun süren ve zaman zaman yoğunluğu oldukça yükselen bir yüklenme şekli olmasından dolayı genelde aerobik sistemin desteğine ihtiyaç duyan aktiviteler olarak karşımıza çıkmaktadır (Ünveren, 2006).

Bölgelerin karakteristik özelliklerine göre çeşitli yörelere ayrılan ve zengin Türk kültürünün bir parçası olan halk oyunları, içeriğindeki yoğun hareketlilik ile sportif aktivitelerin birçok türünden daha zor ve yoğun bedensel hareket kombinasyonları içerdiği bilinen, zihinsel ve fiziksel yönden insanın gelişmesinde önemli rolü olduğu gözlenen fiziksel aktivitelerdir (Okdan, 2016).

Bir hareket dizisinin dans olabilmesindeki en önemli unsur, hareket ve ritim'in estetik bir biçimde birbirleriyle olan uyumudur ve müzik ile hareket ritminin estetik açıdan uyumsallığına dayalıdır. Bu bağlamda spor dans değildir, dans da spor değildir. Ancak her iki aktivitenin de ortak noktaları sağlık edinimi ve hoşça vakit geçirmedir (Turan, 2014).

Türk halk oyunları geniş ve sistematik bir hareket özelliğine sahiptirler. Bedene fizyolojik ve fiziksel yönden çok sayıda yarar sağladığı gibi streslere karşı vücudu koruma, hayattan zevk alma ve kendine güven gibi birçok psikolojik işlevleri de olumlu yönde etkilemektedir (Gerek, 2007). İnsan bedenindeki denge ve hareket yeteneği, kas, kemik ve eklemler sayesinde sağlanmaktadır. Hareket eklemler aracılığıyla birbirine bağlanan kemiklerde kasların koordineli bir şekilde kasılmasıyla gerçekleşmektedir.

Bugün değişik biçimlerde varlık gösteren dans, farklı bağlamlarda ve çeşitli amaçlar için gerçekleştirilmektedir. Sosyal bir aktivite olarak dans eden insanların pek çoğu zamanı iyi

geçirmek, egzersiz yapmak, stresten uzaklaşmak ve yeni insanlar tanımak amacı ile dansa ilgi duymaktadırlar. (Daşdan, 2013). Bir fiziksel aktivite olarak da yapılan dansın sağlıklı yaşama katkıda bulunduğu inanılmakta, insanları heyecanlandırmada ve motive etmede potansiyele sahip olduğu bilinmektedir. Ayrıca yarışma formunda olmayan egzersizler duygusal, zihinsel ve fiziksel sağlık üzerinde pozitif etkiler sağlamaktadır (Aldemir, 2010).

“Halk oyunları; insanların var olduğu günden bugüne, karakterini, duygularını, düşüncelerini ve manevi değerlerini, yansıtmak, günlük yaşamda karşılaştığı ve kitle olarak etkisinde kaldığı olayları tasvir etmek, fiziksel aktivite düzeyini artırmak sağlık bir yaşam biçimi sergilemek için yaptığı ve birtakım mesajlar verdiği ritmik hareketler bütünüdür.” (Altuğ, 1991).

Mertoğlu'na (2002) göre “... bir toplumun sağlıklı yaşam biçimi davranışlarını ve fiziksel aktivite düzeylerini o toplumun kültürü de çok etkilemektedir. Türk toplumunda da diğer toplumlarda olduğu gibi halk oyunları da bu kültürün vaz geçilmez bir parçasıdır. Halk oyunları müzik eşliğinde vücudu koordineli bir biçimde kullanabilmeyi öğretir. Aynı zamanda hareket becerisi kazanabilme, vücudun tüm kısımlarının hareketlerini geliştirebilme ve müziğin ritmine uygun hareket üretebilme yetisi kazandırır”.

Halk oyunları, her ne kadar çeşitli topluluklarca seyredilip, beğenilme kaygısı duymadan ortaya çıkmış olsa da özellikle son yıllarda fiziksel ve fizyolojik güç uyumu gerektiren, yüksek düzeyde performans dayalı yarışmalar ve özel gösteriler hazırlanmakta gerek ülkemizde gerekse dış ülkelerde büyük ilgiyle izlenmektedir. Oyunlarımızdaki kültürel ve sanatsal yapının ön planda tutulduğu çalışmaların yanı sıra, ülkemizde spor kültürünün yaygınlaşmasına paralel olarak halk oyunlarımızın da bu anlayışla insan sağlığına hizmet eder nitelikte fonksiyonel bir yapıya büründüğünü görmekteyiz (Gerek, 2007).

Uzun süreli bir beden performansı olan dans esnasında, hareket düzlemindeki değişiklikler ve kasların kasılıp gevşemesi her türlü dansı icra eden kişiler için kasların çalışmasını sağlayan aktiviteler ya da bir çeşit antrenman olarak da işlev görmektedir (Yeşiltaş, 2011). Dans ve öğrenme ilişkisi bilişsel, duyuşsal ve devinışsel alanda olmaktadır.

Zihinsel imgelenmelere hızlı ve net bir fiziksel yanıt verilebilmesi ve beyin ve beden arasındaki koordinasyonun sağlanması için, sinir-kas sistemi ile beyin arasında doğru ve kesintisiz bir iletişim olması gerekmektedir (Turan, 2014). İnsan bedeni beyinden aldığı uyarıları kaslar yoluyla enerji biçiminde ortaya çıkarmakta ve böylece dansın oluşumunu gerçekleştirmiş olmaktadır (Akgül, 2006). Bu anlamda dansı hem psikolojik hem de fizyolojik bir rahatlama ve gelişme aracı olarak görmek yanlış olmaz (Daşdan, 2013). Halk oyunlarındaki sürat, hareketlilik, dayanıklılık, canlılık, çabukluk, kuvvet ve esneklik önemli fiziksel uygunluk unsurlarındandır (Özkan vd., 2013).

Görüldüğü üzere halk oyunları günümüzde hem sanatsal hem de sportif yönden önemi daha da artmıştır. Türk halk oyunları bir sportif etkinlik gibi geniş ve sistematik bir hareket

formuna sahip olmakla birlikte, yine bir sportif etkinlik gibi bünyeye fizyolojik ve fiziksel yönden sayısız faydalar sağlamaktadır (Ocak ve Tortop, 2013). Bu çerçevede geleneksel etkinliklerde bir, sportif faaliyet gibi yapılmamakla birlikte halk oyunlarının, eğitim, sosyalleşme, statü kazanma, verimlilik dayanışma, güven ve rahatlama gibi nitelikleri bireye kazandırmasının yanı sıra önemli ölçüde fizyolojik gelişmeyi içeren bir hareket süreci de içermektedir (Aydın, 1992).

2.2.4.3. Halk Oyunlarının Sosyalleşme İşlevi

Halk oyunları grup çalışmasının önemli bir faktör olduğu ve insanların birbirleriyle doğal olarak kaynaşabildikleri bir sosyal faaliyettir. Hatta birbirini tanımayan ancak ortak noktaları halk oyunları olan insanlar çok hızlı bir şekilde iletişim kurabilirler. Dolayısıyla halk oyunları, bireylerin sosyalleşebileceği ve iletişim becerilerini oluşturup geliştirebilecekleri sosyal bir faaliyettir (Yılan, 2012). Topluluğun içinde bir işin toplulukla beraber yapılıp ve bu işi başarma duygusuyla da bunun paylaşılması, sosyalleşmenin olgularından biridir. Kalabalık toplulukların karşısında çeşitli gösterilerin sergilenmesinde görev almak da sosyo-kültürel olarak nitelendirilecek bir başarıdır. Bu süreçlerin halk oyunları çalışmalarında, öğrenciler tarafından yaşanmaları psikososyal bir olgu şeklinde değerlendirilebilir (Uslu, 2013).

Sosyalleşme olgusu toplum içinde oluşmaktadır. “Birey, toplumun bir üyesi olarak topluluktaki rollerini alarak topluma hâkim kuralları benimseyip kabul etmektedir” (Aziz, 1982). Özkalp’e (2005) göre sosyalleşme “insanın kendine uygun insanca davranışları öğrenmesidir”.

Oyun alanları toplumun sosyalleşmesi için en iyi ortamlardır. Oyuna dahil olan kişiler oyunun coşkusuyla diğerleriyle paylaşarak, bireyin kendisine değer vermesini ve kendine güvenmesini, kendine saygı duymasını ve içinde yaşadığı toplumun bir bireyi olduğu hissetmesini sağlar (Turan, 2001).

Halk oyunları, günümüzde toplumda çeşitli sorunlar yaşayıp birbirlerinden uzaklaşmış insanları birbirlerine yakınlaştırmaya işleve sahiptir. Aynı toplumun içinde yaşamakta olan bireylerin ekonomik, toplumsal, eğitimsel ve kültürel farklılıklar, etnik ve dinsel sebeplerle birbirinden ayrılmaktadırlar. Bu ayrılığın topluluğun kapsadığı bireylerin arasında; kuşku, hoşlanmama ve güvensizliklere neden olduğu söylenebilir. Bundan dolayı komşuluk ile grup bağları zayıflamaktadır. İşte, özellikle geleneksel töre ve törenlerde grup halinde oynanan oyunlar toplumsal dayanışmayı sağlayıcı ve bu olumsuzlukları giderici bir işleve sahiptirler (Sümbül, 1995). Bu anlamda halk oyunlarının en önemli özelliği; sosyalleşme işlevinden kaynaklanmaktadır. Günümüzde oyunların çeşitli alanlarda çağdaş işlevleri vardır. Fonksiyonu devam eden oyun değişir, yeni görevler üstlenir ve farklı tatminler getirir. Halk oyunlarının oynandığı etkinlikler; düğün, sünnet, bayram (milli ve dini), asker gönderme ve alma, dini toplantılar, gençlik toplantıları, siyasi toplantılar ve törenler gibi çeşitli adet ve törensel

uygulamalardır. Bu uygulama alanlarında halk oyunlarının iki boyutu vurgulanmaktadır. Bunlar; oyunun bireysel ve toplumsal işlevleridir. Tüm bu gelenek ve törenler özünde bireysel olan ama içinde yaşadıkları toplumla bütünleşmiş unsurları oluşturur. Bireyin sosyal statüsünün değişimini toplumla paylaşmak ve duyurmak, özellikle geçiş dönemi uygulamaları ile mümkündür. Bu değişim sürecini paylaşarak içinde yaşadığımız toplumla bütünleşme sağlanmaktadır. Halk oyunlarının oynanış zamanı açısından işlevlerinin bireysel ve toplumsal boyutları olduğu görülmektedir (Sümbül, 1997).

Halk oyunları, toplumsal yapının tören ihtiyacına cevap vermektedir. Geçmiş toplumlarda yıl boyunca belirli dini törenler yapılırken, günümüzde bu törenler millî ve dini bayramlar, karnavallar, şenlikler gibi yeni uygulamalarla farklılaşarak devam etmektedir. Herkes bu törenlere katılmak istemektedir. Çünkü buradaki insanların ait olma duyguları tatmin olmakta, sevinç ve mutluluk gibi hoş duygularla sosyal uyum yaşamaktadırlar. Bir arada yaşamının olağan sonucu olan törenlerin çeşitli sosyal işlevleri vardır. Törenler dayanışmayı güçlendirir, konuşarak kişiyi doyurur ve hayatı monotonluktan kurtarmaya yardımcı olur. Halk oyunlarının tören ihtiyaçlarının karşılanmasında önemli işlevleri vardır. Bu nedenle tören gereksinimlerinden elde edilen doyum halk oyunlarından da elde edilmektedir (Sümbül, 1997).

Halk oyunlarının sosyal işlevlerini sosyal dayanışma ve tedavi oluşturmaktadır. Toplumların tören ihtiyaçlarını karşılamak için çeşitli festivaller düzenlenir. Festivaller, tüm toplumların geleneksel uygulamalarının bir parçasıdır. Bu şenliklerde oynanan oyunların yanı sıra bilimsel tartışmalar, gösteriş, saygı, misafirperverlik, hediyeler gibi farklı konularla kültürel oluşuma katkıda bulunmaktadır (Nutku, 1972). Tüm bu eylemler, toplumların sosyal anlamda bir arada yaşama ve dolayısıyla törensel ihtiyaçlarını karşılamaktadır. Bu tür etkinlikler daha çok halk oyunları ile gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle halk oyunları sosyal dayanışma sağlamaktadır. Halk oyunları, çeşitli sosyal sorunlar nedeniyle birbirine yabancılaşan insanları yakınlaştırma işlevine de sahiptir.

Halk oyunlarına katılımın, farklı sosyal ve kültürel yapılardan bir araya gelerek oluşan toplumların dayanışmasının sağlanmasında çok önemli işlevler görmektedir. Aynı toplumda yaşayan bireyler kültürel eğitimsel, sosyal, ekonomik, dini ve etnik nedenlerle birbirinden farklılık göstermektedir. Toplumu oluşturan bireyler arasındaki bu farklılaşma veya ayrılık, şüphelere, hoşlanmamalara ve güvensizliklere neden olmaktadır. Sonuç olarak komşuluk ve grup bağları zayıflamaktadır. Bu noktada gelenek geleneklerde ve törenlerde gruplar halinde oynanan halk oyunları, bu olumsuzlukları ortadan kaldırma ve sosyal dayanışmayı sağlama işlevine sahiptir. Asker uğurlamalar, düğünler, çeşitli başarıları kutlamak için düzenlenen toplantılar, yerel ve ulusal özel günler oyunlara katılım yönüyle sosyal dayanışma sağlamaktadır (Sümbül, 1995).

Halk oyunlarının bir başka sosyal işlevi de sağaltım yani sıkıntıların giderilmesidir. Çocuklar, ergenler ve yetişkinler çeşitli duygu ve düşüncelerini oyun yoluyla ifade ederler, bireyler sosyal yükümlülükler nedeniyle net olarak ifade edilemeyen düşüncelerini halk oyunları ile yansıtır. Örneğin, öfkesini çeşitli nedenlerle dışa vuramayan bireyler, bunu çoğunlukla oyun sırasında çıkardığı anlamsız, of, puff, hı, ah vb. kelimeleri kullanarak ve çeşitli mimiklerle yapabilmektedir.

Halk oyunlarının icrası sırasında bu seslerin yanı sıra göstericiler; belirli duygu ve düşünceleri yansıtan çığlıklar da atmaktadırlar. (Sümbül, 1995). Böylelikle halk oyunlarının manevi alandaki tedavi edici işlevinden bireyler yararlanmaktadır. Terapötik işlev, bireylerin bilinçaltı hareketliliği açısından önemlidir. Çünkü oyun, bilinçaltı gerilimi ortadan kaldırmakta ve bireyin bastırılmış duygu ve düşüncelerinin ifadesini sağlamaktadır. Gerginliğin giderilmesiyle elde edilen iç huzur ve onu yansıtan memnuniyet duygusu bu rahatlamayı oyun yardımıyla sağlamakta, bu duygu ve düşüncelerini ait olduğu toplumun diğer üyeleriyle paylaşmaktadır. Bu uyumu sağlamada oyun bir iletişim işlevi görmektedir.

2.2.4.4. Halk Oyunlarının Eğlence İşlevi

İnsanları yöneten iki temel güdü vardır. Bunlar birincil güdüler ve sosyal güdülerdir. Bu güdüler açlıktan aidiyet duygusuna kadar uzanmaktadır. Bu temel dürtüler doğrultusunda bunlar doyurulmaktadır. Birincil güdüler fizyolojik unsurları içerirken; ikincil güdüler, bireyin kültürel ihtiyaçlarını daha iyi karşılayan sosyal güdülerden oluşmaktadır. Oyunlar ise ikincil güdüler kapsamında değerlendirilmekte ve birincil ihtiyaçlarını karşılamış bireylerin ikincil ihtiyaçlarını karşılama ihtiyacı çerçevesinde ortaya çıkmaktadır (Morgan, 2000).

Toplumsal güdüler çerçevesinde görülebilen halk oyunları, bireylerin sosyal doyumuna güzel bir örnektir. Örneğin Adana ve çevresinde yaşayan ve tarımsal geçim kaynakları daha fazla olan Çukurova halkı eğlenceye yönelmektedir. Çeşitli nedenlerle bir araya gelen yöre halkı içkili ortamlarla eğlence ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar. Halk oyunları bu eğlence ortamının en önemli unsurlarından biridir. Halk oyunları, bireylerin sosyal motivasyonlarının bir parçası olarak ele alınabilecek eğlence ihtiyaçlarına hizmet etmektedir. Halk oyunlarının oynandığı ortamlar, diğerlerine nazaran daha çok eğlence amaçlı ortamlardır. Oyuncular ve seyirciler oyun ortamında bir araya gelmekte, oyuncunun vücut hareketlerinden almış olduğu zevk, melodi ve ritmin büyüleyici etkisiyle doruğa ulaşmaktadır. İnsan vücudunun hareketinin yarattığı estetik, en az oynayanlar kadar oyunu izleyenleri de memnun etmektedir (Sümbül, 1997).

Halk oyunlarının eğlenceli yönü diğer unsurlarla ayrı zamanlarda gerçekleşmemektedir. Bir oyun bazen bir işleve bazen de tüm işlevlere hizmet edebilmektedir. Çoğu zaman oyunların işlevlerini birbirinden ayırmak dahi mümkün olmamaktadır. Asker uğurlamalar, düğünler, siyasi toplantılar, bayramlar halk oyunlarının oynandığı ve eğlencenin düzenlendiği ortamlardır.

Bunların yanı sıra sahnede oynanan halk oyunları için çeşitli yarışma ve performanslar da halk oyunlarının seyirci ve oynayanla eğlendiği ortamlardır.

2.3. Tutum Kavramı ve Özellikleri

Tutum, bir kelime olarak ilk kez Herbert Spencer tarafından 1862’de kullanmaya başlanmıştır. Spencer tutumu, bireyin zihinsel durumunu ifade etmek için kullanmıştır (Güllü ve Güçlü 2009). Başka bir tanıma göre tutum; “bireyi belli insanlar, nesneler, semboller, durumlar karşısında belli davranışlar göstermeye iten öğrenilmiş eğilimleri” olarak tanımlanmaktadır (Başer, 2009).

İnceoğlu’na (2011) göre tutum, olay, olgu, durum ve nesnelerle ilgili sahip olunan tavır veya davranış tarzıdır. Tutumda, somut kavramların (eşya, tasarım ve durum gibi) yanısıra soyut kavramlar da (iyi, kötü, mutluluk ve mutsuzluk gibi) söz konusudur.

Krech ve Crutchfield’e (1980) göre tutum, motivasyon, heyecan ve idrak süreçleriyle öğrenme sürecinin, ferdin dünyasının bir yönüne göre devamlı bir organizasyonudur. Başka bir tanımda tutum, davranışa eğilim duyma; davranış öncesinde ortaya çıkan bir duygu, davranışa hazır oluş aşamasıdır (Akt. Balcı, 2005).

Sosyal davranışın tetkikinde, inanç ve tutumları birer tahlil unsuru olarak kullanmak için bunların sadece birey için ifade ettiği fonksiyonel önemi ve hüküm denilen anlık davranışlardaki etkisi değil, diğer birçok özelliklerinin de bilinmesi gerekmektedir (Krech ve Crutchfield, 2007). Tutumların özellikleri şunlardır (Balcı, 2005; Kağıtçıbaşı, 2006; Tavşancıl, 2018; Yüksel, 2005):

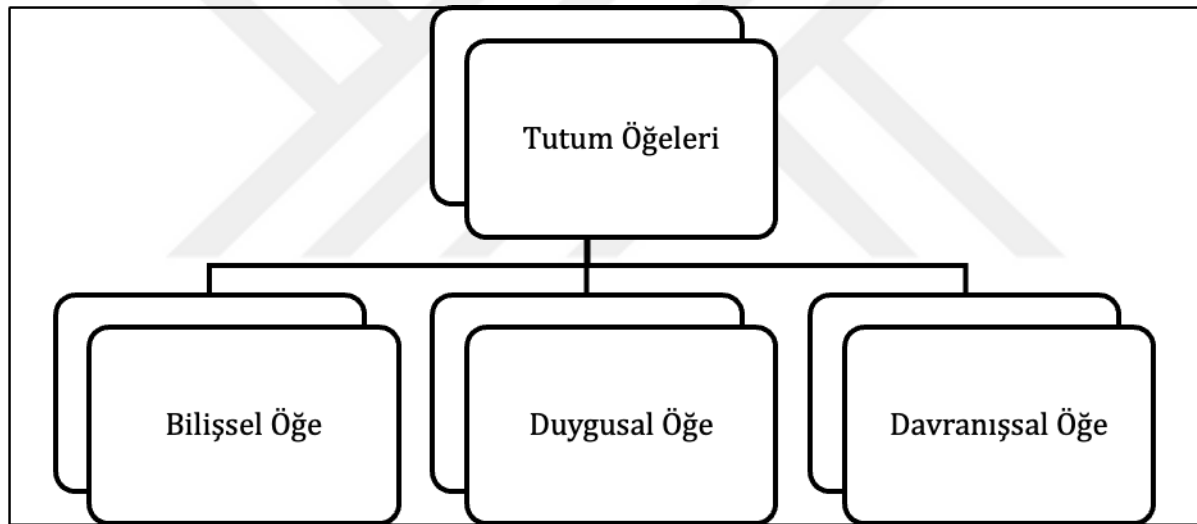
1. Tutumlar birey ile nesneler arasındaki ilişkilere bir kararlılık ve düzenlilik kazandırır.
2. İnsan-nesne ilişkisinde, tutumlar aracılığıyla belirlenen bir yanlılık süreci ortaya çıkar.
3. Kişisel tutumların oluşumu ile ilgili ilkeler, toplumsal tutumların oluşmasına da uygulanabilir.
4. Tutum bir süreklilik üzerinde oldukça olumlu olmaktan oldukça olumsuz olmaya doğru uzanır.
5. Tutumlar bireyseldir.
6. Tutum gözlenebilen, ortaya konan bir davranış değil, davranışa hazırlayıcı bir eğilimdir. Tutumun kendisi değil sonuçları gözlenebilir.
7. Tutumlar düşünce, duygu ve davranış eğilimi bütünleşmesidir.
8. Tutum bir psikolojik objedir. Psikolojik obje ise kişi için anlam taşıyan, kişinin farkında olduğu herhangi bir obje demektir.
9. Tutumlar güdüleme gücüne sahiptir.
10. Tutumlar bir değerlendirme ya da duygu ögesi içerir.
11. Tutumlar bilgi sürecini, dikkati ve algılamayı etkiler.

Tutumun diğer özellikleri şu şekildedir (Tavşancıl, 2018):

- Tutumlar, doğuştan olmayıp yaşantı ve deneyimler sonucu kazanılır.
- Tutumlar geçici olmayıp, belirli bir süre aynı tutum devamlılık gösterebilmektedir.
- Tutumlar, öğrenme sürecine bağlı olarak aşamalı bir şekilde şekillenir.
- Tutumlar, olumlu veya olumsuz davranışların sergilenmesini sağlar.
- Belirli bir nesne ile ilgili tutumun sergilenmesi için başka nesnelerle karşılaştırılması gerekmektedir.

2.3.1. Tutumun Öğeleri

Tutumların oluşmasında etkili olan üç temel unsur vardır. Bilişsel unsur, duygusal unsur ve davranışsal unsur. Bu unsurlar arasında tutarlılık olduğu tezi savunulmaktadır. Bu teze göre bireyin bir olgu hakkındaki bildikleri (bilişsel unsur) o olguyu sevmesini (duygusal unsur) veya ondan uzaklaşmasını (davranışsal unsur) sağlar. Bu durum üç temel unsurun tutumların biçimlenmesinde etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Tutumlar sadece davranışsal bir sonuç değil bilişsel, duygusal ve davranışsal bir bütünlüktür. Bu bütünlüğe üç unsurlu model adı verilmiştir (İnceoğlu'ndan akt. Tavşancıl, 2018).

Şekil 2.1. Tutumun Öğeleri

2.3.1.1. Bilişsel öge

Tutumun bilişsel ögesi, bireyin tutumla ilgili düşünce, bilgi ve inançlarını içermektedir (Özkalp vd., 2002, s. 282). Tutum konusu ile ilgili bilgi, bireyin o konu ya da konular grubu ile ilgili dolaylı (kitaptan okuyarak veya bir arkadaşından duyarak) olarak öğrenmesi veya doğrudan bir deneyim (o konu ile karşılaşma) geçirmesi sonucu elde edilmektedir. Diğer bir deyişle, birey önce bu konunun var olduğunu öğrenmelidir. Varlığı bilinmeyen bir konuya karşı tutum oluşmamaktadır. Tutum konusu hakkındaki bilgi ne kadar gerçekçi olursa, ona karşı tutumlar da o kadar kalıcı olmaktadır. Bilgi değiştiğinde tutumlar da değişmektedir (Tekarslan vd., 1989).

2.3.1.2. Duygusal öge

Tavşancıl'a (2018) göre insanlar aynı durum veya olgu karşısında farklı tutumlar geliştirebilmektedirler. Tutumlar bir olgu veya olaya karşı geliştirilen duygusal tepkilerdir.

Gerçeklerle açıklanamayan bir durum, gerçeklerle açıklanamayan ve bireyden bireye değişkenlik gösteren olay ve nesnelerden hoşlanma ya da hoşlanmama durumunu ifade etmektedir. Turğut'a (2014) göre bireyin herhangi bir nesne ve olaya karşı olumlu ya da olumsuz duygular beslemesi (belli amaçlarla ilişkilendirmesi) önceki tecrübelerine yani yaşantısına bağlıdır. Eğer herhangi bir konuya karşı kişi pozitif duygular besliyorsa, bunun nedeni, kişinin bu konuyla daha önce ilişkisinin olduğu ve bu ilişkinin pozitif olduğudur. Burada tutum konularının istenilen ya da istenilmeyen gayelerle (sonuçlarla) ilişkilendirilmesi söz konusudur. Birey varmak istediği amaçlarla ilişkilendirdiği tutum konusundan hoşlanır, istemediği amaçlarla ilişkilendirdiği tutum konusundan da hoşlanmaz.

Bireylerin geliştirdikleri tutumlarda duygusal unsur bilişsel unsurdan daha az etkilidir. Olguyla ilgili bilgiler, tutumu şekillendirmede daha etkilidir. Fakat duygusal tutumların değişmesi bilişsel tutumlara göre daha zordur. Kişinin egosunu ilgilendiren tutumlar daha duygusaldır (Zengin 2013).

2.3.1.3. Davranışsal öge

Davranışsal öge, kişinin tutum konusuna yönelik gözlenebilen sözselsel ya da diğer davranışları ile bilinçli yaptığı davranışlardır (Kağıtçıbaşı, 2006). Bu ögede duygu veya kaniya göre hareket etme eğilimi söz konusudur. İnsanlar herhangi bir nedenle, her zaman duygularına uygun bir şekilde davranmaz veya davranamazlar. Ancak duygulara uygun hareket etme eğilimi daima mevcuttur. Bu nedenle, çoğu kez tutumlardan davranışları yordayabilmek mümkündür (Morgan, 2000). Bir nesneye olumlu bir tutumu olan birey, bu nesneye karşı olumlu davranmaya, ona yaklaşmaya, yakınlık göstermeye, onu desteklemeye, yardım etmeye eğilimli olurken; bir nesneye olumsuz tutumu olan birey ise, bu nesneye karşı ilgisiz kalma veya ondan uzaklaşma, eleştirme, ona zarar verme eğilimi gösterecektir (Özkalp vd., 2002).

2.3.2. Tutumların oluşmasını etkileyen faktörler

Kişinin belirli bir nesne ile ilgili tutuma sahip olması için o nesneyle etkileşim içerisinde olması gerekmeyebilir. Örneğin, televizyon, radyo ve internet gibi araçlardan edinilen dolaylı bilgiler aracılığıyla belirli bir konu ile ilgili tutum oluşabilmektedir (İnceoğlu, 2011). Kağıtçıbaşı'na (2006) göre tutum, çocukluk döneminde veya doğrudan edinilen tecrübe, edinilen deneyim sonucu oluşabilmektedir. Bunun yanında çevreyle olan etkileşim sonucunda da tutum oluşabilmektedir (Tavşancıl, 2018). Uğurlu'ya (2018) göre ise, tutumun oluşmasında özdeşleşilen kişiler de önemli bir etkiye sahiptir. Bunun yanında; kişisel tecrübeler, ebeveyn etkisi, okul, yaşanan psikolojik süreçler tutumun oluşmasında etkili olan faktörlerdendir.

Binbaşıoğlu'nun(1995) yaptığı çalışmada tutumun gelişimi ve oluşumunda çeşitli faktörlerin etkili olduğu bildirilmiştir. Söz konusu faktörler; bireyin özellikle ilk yaşlarındaki yaşantıları, daha önce edinilen önyargı, dogma, inanç ve değerler, kişinin içinde yer aldığı grup ve toplum içindeki statüsü, benli duygusu, öğrenim düzeyidir. Buna göre, kişinin yaşantısının ilk

yıllarında nesnelerle ilgili geliştirdiği olumlu veya olumsuz tutum, gelecekteki yaşantısını etkileyebilmektedir. İlk yıllarda gelişen tutum üzerinde aile ortamı önemli etmen olarak karşımıza çıkmaktadır. Aile ortamında ebeveynler, çocuklarının sergilediği hemen her hareketine ceza, ödül ve disiplin süreçlerinin uygulanması, çocukların kişi, grup veya nesnelere karşı tutumlarının şekillenmesinde etkilidir (Morgan, 2000).

Kişinin içerisinde bulunduğu grubun veya toplumun rol modellerini öğrenmesi sonucunda da belirli tutum oluştur (Brim, 1966). Kişi sahip olduğu cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi ve kişilik özellikleriyle toplumda farklı konumdadır. Bu özelliklere ait davranış kalıpları, toplumun özelliklerine göre şekillenir (Arslantürk ve Amman, 1999).

2.3.3. Tutumun Değişmesi

Tutum, olumlu veya olumsuz yönde değişim göstermektedir. Tutumun bireyler tarafından yüksek düzeyde bir değere sahip olduğu durumda, bu değişim zorlaşmaktadır. Benzer şekilde, sahip olunan inancın özellikleri de tutumun değişmesi üzerinde etkilidir. Buna göre, inancın sert bir yapıya sahip olduğu bireylerde tutumun değişimi de o denli sert olmaktadır. Ayrıca, sahip olunan bilgi düzeyi de tutum üzerinde etkili olabilmektedir. Eğitim düzeyi yüksek olan kişilerin tutumlarının değişimi daha ılımlı yönde olmaktadır (İnceoğlu, 2011).

Tutum değişiminde etkili olan bir diğer nokta ise, gönderilen iletiye dikkat edilmesidir. Buna göre, gönderilen mesajın alınması ve mesajın kabul edilmesi, tutumu değiştirmektedir. Mesajın ve iletişim kanallarının açık olması, anlaşılır ve etkileyici olması tutumun şekillenmesinde etkilidir (Kağıtçıbaşı, 2006).

2.3.4. Tutum ve Davranış İlişkisi

Arkonaç'a (2001) göre tutum, davranışların ortaya çıkmasında etkili olan diğer bir değişle davranışlara yol gösteren bir yapıya sahiptir. Tutum ile davranış arasındaki ilişkiyi ele alan araştırmacılara göre davranışların oluşmasında tutumlar etkilidir. Bununla beraber bazı araştırmacılar tutum ile davranış arasında bağlantı olmadığını ifade etmişlerdir. Tutum ile davranış arasında ilişkiyi etkileyen etmenler şu şekildedir (Baysal, 1981):

Çevresel durumlar: Buna göre, belirli bir davranışın oluşmasında tutumun yanı sıra çevre de etkilidir. Çevre baskısının olduğu ortamlarda tutum ve davranış arasındaki bağ zayıflar.

Tutum dışı faktörler: Tutum ölçme yöntemleri, tutum ile davranış arasındaki ilişkiyi azaltabilir. Bu nedenle, ölçme yöntemlerinin yapıldığı alan, toplumsal alanda beklentilerden uzak olup sadece kişisel tutumu yansıtabilmektedir.

Ölçme hataları: Tutum ve davranış arasındaki ilişkiyi ortaya koymaya yönelik ölçüm araçlarından kaynaklanan hatalar, söz konusu ilişkiyi ortaya koymada yanıltıcı olabilmektedir. Örneğin, ölçüm araçlarının tutarsız, güvenilir olmaması, geçerliliğinin yapılmamış olması tutum ve davranış arasındaki ilişkiyi düşürebilir.

2.4. Beden Eğitimi ve Tutum

Öğrenme ve yaşantılar sonucu oluşan tutum, belirli bir nesneyle ilgili tutarlı olacak şekilde gösterilen olumlu veya olumsuz olarak tepki vermek için öğrenilmiş yatkınlıktır (Uğurlu, 2018). Tutumlar belirli dönemlerde farklılaşan bir yapıya sahiptir. Şöyle ki, çocukluk döneminde tutumlar, genelde anne ve babanın davranışlarını taklit etmek şeklinde iken ergenlik döneminde tutumlar doğrudan kişisel uygulama, okul ve çevrenin etkisi ile şekillenir. Yetişkinlik döneminde ise, oluşan tutumlar netleşerek kalıcı olmaya başlar (Hazar ve Tekkurşun Demir, 2018).

Öğrencilerde beden eğitimine yönelik tutum, derse ilişkin olumlu düşüncelere sahip olma, dersi sevmek, dersle ilgili duyuşsal giriş özelliklerine sahip olma gibi olumlu tutumların yanı sıra derse karşı olumsuz düşüncelere sahip olma, derse katılım sağlamama gibi olumsuz tutumları yansıtmaktadır. Bu durum tutumun iki kutuplu bir niteliğe sahip olduğunu göstermektedir (Bloom, 1995).

Okullarda bireyler diğer öğrencilere, öğretmenlere ve yöneticilere karşı tutum geliştirirler. Bu tutum, onların derse olan ilgisi, başarısı ve derse devamlılığını etkiler (Güllü vd., 2016). Yapılan bir çalışmada elde edilen sonuç, bu açıklamayı kanıtlar niteliktedir. Çalışmada, öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik sergiledikleri olumlu tutumun onların derslerinin daha verimli geçmesini ve istenilen amaçlara ulaşmasını sağladığı kaydedilmiştir. Çalışmada geliştirilen tutumun olumsuz olmasının ise dersten alınan verimi azalttığı ve derslere katılımı düşürdüğü dile getirilmiştir (Silverman ve Scrabis, 2004).

İlköğretim II. Kademe öğrencilerinde yaşla birlikte ergenliğe geçiş döneminde beden eğitimi dersine yönelik tutumlar da değişim göstermektedir. Bu değişimle birlikte, öğrencinin gelecekteki fiziksel aktivite ve egzersiz yapma alışkanlığı da aynı doğrultuda gelişim göstermektedir. Bu nedenle, ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları ortaya konmalı, olumsuz tutumun olması durumunda tutum geliştirilmelidir (Hazar, 2019).

2.5. İlgili Araştırmalar

2.5.1. Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutum İle İlgili Araştırmalar

Kılıç'ın (2019) yapmış olduğu çalışmada, ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişki ele alınmıştır. Ankara ilindeki 500 öğrencinin dahil edildiği çalışma için veri toplam tekniklerinden anket yöntemine başvurulmuştur. Elde edilen sonuçlarda, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Çalışmada ele alınan konu bağlamında, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ile sosyal beceri düzeyi arasında doğrusal bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kangalgil ve arkadaşlarının (2006), çeşitli öğrenim düzeyindeki öğrenciler üzerinde gerçekleştirdikleri çalışmada, öğrencilerin beden eğitimi ve spora yönelik tutumları ele

alınmıştır. Toplam 2632 öğrencinin dahil edildiği çalışma için nicel desenli bir yöntemle başvurulmuştur. Çalışmada kullanılan anket sonucu elde edilen verilerde yaşa, sporcu lisansı olma durumuna, cinsiyete ve sınıfa göre beden eğitimi ve spora ilişkin tutumların farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada, erkeklerin kadın öğrencilerden; yaşı büyük olanların küçük olanlardan; üst sınıfta olanların alt sınıfta öğrenim görenlerden daha yüksek düzeyde tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir.

Özyalvaç (2010) ortaöğretim öğrencileri üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ile akademik motivasyon arasındaki ilişkiyi ele almıştır. Çalışmada yapılan anket uygulaması sonucunda beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutum ile akademik motivasyon arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kılıç ve Çimen (2018) ortaokul ve lise öğrencileri üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada, öğrencilerin eğitimi ve spor eğitimi dersine yönelik tutumları incelenmiştir. Çalışmada, öğrencilerin beden eğitime yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın, cinsiyete göre beden eğitime yönelik tutumun farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Filiz'in (2018) ortaokul öğrencileri üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ile okula bağlanma düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı ele alınmıştır. Tarama modelinin tercih edildiği çalışmada, söz konusu değişkenler arasında doğrusal bir ilişki olduğu, etki testine yönelik yapılan sonuçta ise beden eğitimi dersine yönelik tutum arttıkça, okula bağlanma düzeyinin de aynı doğrultuda artış gösterdiği tespit edilmiştir.

Hagger ve arkadaşlarının (2003) yaptıkları çalışmada, düzenli yapılan beden eğitimi ve spor faaliyetlerini spora yönelik tutum üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Fung ve Ng'nin (2004) yaptıkları çalışmada ise, öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ortaya konarak söz konusu tutum üzerinde etkili olan faktörler incelenmiştir. Toplam 1172 öğrencinin dahil edildiği çalışma için ortaokul öğrencileri üzerinde veri toplama tekniklerinden anket yöntemine başvurulmuştur. Çalışma sonucunda, beden eğitimi dersine yönelik tutumların yetenek, cinsiyet ve sınıf değişkenlerine göre farklılaştığı tespit edilmiştir.

Ryan ve arkadaşlarının (2003) yaptıkları çalışmada, ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersini veren öğretmenler ve derse ilişkin tutumları ele alınmıştır. Çalışmada ayrıca, cinsiyet ve ırk değişkenlerine göre beden eğitimi öğretmen ve dersine yönelik tutumlar arasındaki ilişki ortaya konmuştur. Toplam 611 ortaokul öğrencisinin dahil edildiği çalışmada anket kullanılmıştır. Anket uygulaması sonucunda, ortaokul öğrencilerinin %80'inin çeşitli aktivitelerden hoşlandığı, %79'unun beden eğitimi dersinde eğlendiği tespit edilmiştir. Cinsiyete göre yapılan analiz sonucunda, kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi dersini sevmelerinde önemli etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Barney (2003) ortaokul öğrencileri üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada, beden eğitimi dersine yönelik tutumun eğitim müfredatıyla ilgili memnuniyet ve memnuniyetsizlik üzerinde etkili olup olmadığı incelemiştir. Nicel ve nitel analiz yöntemlerinin bir arada kullanıldığı çalışma için toplam 28 öğrenci dahil olmuştur. Yapılan analizler sonucunda, öğrencilerin derse yönelik tutumlarının olumlu olduğu, derse katılmaktan memnun oldukları ve öğretmenlerin derse yönelik tutumlarını etkilemede önemli bir değişken olduğu tespit edilmiştir.

Sterlzer ve arkadaşlarının (2004) dört ülkeden toplam 1107 lise öğrencisi üzerinde yaptıkları çalışmada, anket yöntemine başvurulmuştur. Çalışmada, öğrenciler arasında kişisel farklılıklar olduğu bildirilse de beden eğitimi dersine yönelik tutumun olumlu olduğu kaydedilmiştir. Çalışmada ülkelere göre yapılan karşılaştırmalar sonucunda Çek Cumhuriyeti öğrencilerinin ABD ve İngiliz öğrencilerin tutumlarında daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Mohammed ve Mohammad (2012) yaptıkları çalışmada ise ortaokul ve lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları incelenmiştir. Toplam 2700 öğrencinin dahil edildiği çalışmada, öğrencilerin büyük çoğunluğu beden eğitimi dersinin önemli olduğunu, derse bütün sınıflarda önem verilmesi gerektiğini ve beden eğitimi dersi aracılığıyla sağlık eğitimi dersinin verilebileceğini ifade etmişlerdir. Çalışmada, öğrenciler ayrıca beden eğitimi dersinin kendilerine mutluluk verdiği, onları dinç ve zinde tuttuğunu dile getirmişlerdir.

Chatterjee (2013) yaptığı çalışmada, ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını incelemiştir. Anket yönteminin kullanıldığı çalışmaya 273 ortaokul öğrencisi dahil edilmiştir. Yapılan anket uygulaması sonucunda beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumun olumlu olduğu ancak bu tutumun cinsiyete ve yaşanan coğrafi konuma göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

2.5.2. Halk Oyunlarına Yönelik Tutum İle İlgili Araştırmalar

Yoncalık (2007) cinsiyetin dansa yönelik tutumları üzerindeki etkisine yönelik yaptığı çalışmada, üniversite öğrencilerinin (121 kadın ve 120 erkek) dans kavramıyla ilgili tutumlarının olumlu olduğu, kadınların tutumlarının erkeklerden daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Karakaş'ın (2018) yaptığı çalışmada, üniversite öğrencilerinin halk oyunları dersine yönelik tutumları incelenmiştir. Çalışmada başvurulmuş anket uygulaması sonucunda cinsiyete göre söz konusu tutumun farklılaştığı ve bu farklılıkta kadınların erkeklere kıyasla daha olumlu tutum sergiledikleri kaydedilmiştir.

Turan'ın (2017) yaptığı çalışmada beden eğitimi öğretmen adayları için halk oyunları dersi tutum ölçeği geliştirilmiştir. Ölçek geliştirmesi için Balıkesir Üniversitesi ve Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarının Öğretmenlik Bölümlerinde öğrenim gören ve Halk Oyunları Dersi almış 112 öğrenci üzerinde anket uygulanmıştır. Çalışmada yapılan faktör analizi sonucunda KMO değerinin 0,91, güvenirlik düzeyinin ise 0,94 olduğu tespit

edilmiştir. Söz konusu değerlerden yola çıkarak geliştirilen ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu aktarılmıştır.

Ustaoglu Hoşver ve arkadaşlarının (2020) yaptıkları çalışmada beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının halk oyunları dersine yönelik tutumları incelenmiştir. Çalışmada, Düzce Üniversitesi ve Kastamonu üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinden Halk Oyunları Dersini alanlar üzerinde anket uygulamasına başvurulmuştur. Yapılan anket uygulaması sonucunda, katılımcıların yaş ve sınıflarına göre halk oyunları dersine yönelik tutumun anlamlı düzeyde farklılık göstermediği buna karşın cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılıkta erkeklerin halk oyunları dersine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Üniversite türüne göre yapılan analiz sonucunda ise, Düzce Üniversitesi öğrencilerinin halk oyunları dersine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu kaydedilmiştir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Süreci ve Yöntemi

Bu çalışmada, öğrencilerin beden eğitimi ve halk oyunlarına yönelik tutumlarının incelenmesi noktasında tarama yöntemine başvurulmuştur. Bu yöntemle beden eğitimi ve halk oyunlarına yönelik tutumlar arasındaki ilişki ortaya konmuştur. Tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2011).

Araştırmanın süreci şu şekildedir:

Bu çalışma üç jüri karşısında yapılan tez önerisi ile başlamıştır. Takibinde Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimler etik kurulunun izni , Hatay il milli eğitim müdürlüğünün ve okul müdürlüğünün izni ile çalışmaya başlanmıştır. Hali hazırda iki senelik öğrencilerim olmaları sebebiyle herhangi bir sorun ya da sıkıntı ile karşılaşılmamıştır. Okulda bulunan tüm 9. sınıf öğrencilerine halk oyunları eğitimi vermeye başlanmıştır.

2019-2020 eğitim öğretim yılında yetenekli ,seçilmiş bazı öğrencilerle çeşitli etkinliklere katılım sağlanmıştır. Daha sonrasında 2020-2021 yılında aynı öğrencilerle (10. Sınıfa geçen öğrencilerimle) tez çalışması için ön bir toplantı yapılmış daha önce eğitim almış olmalarına rağmen değişik yöre oyunları öğrencilere öğretilmiştir. 8 hafta haftada bir ders saati halk oyunları dersi planlanırken Pandemi olmasından ve sınıf mevcutlarının ikiye bölünmesinden dolayı birinci grup ve ikinci grup olarak her grup haftada iki ders saati eğitim almıştır.

1. Grup öğrencilere 1.ve 2. derste tez çalışması ve yapılacak etkinlikler hakkında bilgiler verilmesi ve Diyarbakır yöresi oyun figürlerinin öğretimi yapılmıştır, 2. Grup öğrencilerle 1. ve 2. derste tez çalışması ve yapılacak etkinlikler hakkında bilgiler verilmesi ve Diyarbakır yöresi oyun figürlerinin öğretimi yapılmıştır. 1. gruptaki sadece erkek öğrencilere 2 ders Zeybek yöresi oyun figürlerinin öğretimi; 2. Grup sadece kız öğrencilere 2 ders Çiftetelli yöresi oyun figürlerinin öğretimi yapılmıştır. 1. Grup tüm öğrencilere 2 ders Karadeniz yöresi oyun figürlerinin öğretimi yapılmıştır, 2. Grup tüm öğrencilere 2 ders Karadeniz yöresi oyun figürlerinin öğretimi yapılmıştır, 1. Grup tüm öğrencilerle 1 ders öğrenilen oyunların tekrarı, 2. Grup tüm öğrencilerle 1 ders öğrenilen oyunların tekrarı yapılmıştır.8 hafta 8 ders olarak planlanan çalışmalar 4 hafta 14 ders saati olarak yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evren/Örnekleme

Çalışmanın evreni Hatay İli Samandağ İlçesinde bulunan 10. Sınıf öğrencileridir. İlçedeki 10. Sınıf öğrenci sayısı 1417'dir. Örnekleme ise Jan ve Suphi Beyluni Anadolu Lisesi 10. Sınıfta öğrenim gören öğrenciler oluşmaktadır. Araştırmada toplam evren sayısı üzerinden ulaşılması gereken öğrenci sayısının belirlenmesinde aşağıdaki tablo baz alınmıştır (Yazıcıoğlu ve Ersoğan, 2004).

Tablo 3.1.
Örneklem Büyüklüğü Tablosu

Evren Büyük- lüğü	+ 0.03 örnekleme hatası (d)			+ 0.05 örnekleme hatası (d)			+ 0.10 örnekleme hatası (d)		
	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q=0.2	p=0.3 q=0.7	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q=0.2	p=0.3 q=0.7	p=0.5 q=0.5	p=0.8 q=0.2	p=0.3 q=0.7
100	92	87	90	80	71	77	49	38	45
500	341	289	321	217	165	196	81	55	70
750	441	358	409	254	185	226	85	57	73
1000	516	406	473	278	198	244	88	58	75
2500	748	537	660	333	224	286	93	60	78
5000	880	601	760	357	234	303	94	61	79
10000	964	639	823	370	240	313	95	61	80
25000	1023	665	865	378	244	319	96	61	80
50000	1045	674	881	381	245	321	96	61	81
100000	1056	678	888	383	245	322	96	61	81
1000000	1066	682	896	384	246	323	96	61	81
100 milyon	1067	683	896	384	245	323	96	61	81

Kaynak: Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004

Toplamda 321 kişiden 3 öğrencinin anket formunda yer alan soruların büyük kısmına cevap vermediğinden ötürü 318 kişilik veriler analiz edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencileri tanımlayıcı nitelikte cinsiyet dağılımları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.2.
Araştırmaya Katılanların Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

	N	%
Kız	157	49,4
Erkek	161	50,6
Toplam	318	100,0

Katılımcıların cinsiyetlerine yönelik elde edilen sonuçlarda %49,4'ünün kız, %50,6'sının ise erkek olduğu tespit edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada verilerin toplanması noktasında anket yöntemine başvurulmuştur. Öğrencilerle yüz yüze olacak şekilde yapılan anket formu içerisinde toplam üç bölüm yer almaktadır. Birinci bölümde katılımcıların cinsiyetini ortaya koyan soru yer almaktadır.

Anket formunun ikinci bölümünde yer alan Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Demirhan ve Altay (2001) tarafından geliştirilmiş olup ölçek içerisinde toplam 24 ifade yer almaktadır. Bu ifadelerden 6, 7, 9, 10, 12, 14, 15, 16, 17, 18, 21, ve 23. ifadeler olumsuz tutumu; 1, 2, 3, 4, 5, 8, 11, 13, 19, 20, 22 ve 24. İfadeler ise olumlu tutumu yansıtmaktadır. Ölçek içerisinde yer alan bu ifadeler Tamamen Katılıyorum 5; Katılıyorum 4; Kararsızım 3; Katılmıyorum 2; Tamamen

Katılmıyorum 1 arasında olacak şekilde yapılandırılmıştır. Ölçekten alınabilecek minimum puan 24 iken maksimum puan 120'dir. Alınan puanın 1-24 arasında olması en olumsuz tutumu, 25-48 arasında olması olumsuz tutumu, 49-72 arasında olması nötr tutumu, 73-94 arasında olması olumlu tutumu ve son olarak 95-120 arasında olması ise en olumlu tutumu yansıtmaktadır. Ölçeğin yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach's Alpha katsayısı 0,93 olarak tespit edilmiştir. Bu çalışmada söz konusu değer 0,88 olarak tespit edilmiştir.

Anket formunun üçüncü bölümünde ise Turan (2015) tarafından geliştirilen Halk Oyunları Tutum Ölçeği yer almaktadır. Toplam 13 ifadenin yer aldığı ölçek Tamamen Katılıyorum: 5; Katılıyorum: 4; Kararsızım: 3; Katılmıyorum: 2 ve Tamamen Katılmıyorum: 1 olacak şekilde 5'li likert olarak yapılandırılmıştır. Ölçekten alınabilecek minimum puan 13 iken maksimum puan 65'dir. Ölçeğin yapılan güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach's alpha katsayısı 0,94 olarak elde edilmiş iken bu çalışmada söz konusu değer 0,90 olarak tespit edilmiştir.

3.4. Verilerin Analizinde Kullanılan Yöntemler

Bu çalışmada, anket uygulaması sonucu elde edilen verilerin analizinde aşağıdaki istatistiki yöntemler kullanılmıştır:

Cronbach's Alpha Katsayısı: Çalışmada kullanılan anket içerisindeki Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği ve Halk Oyunları Tutum Ölçeği ifadelerinin güvenilirliklerinin ortaya konmasında kullanılmıştır.

Frekans Dağılımı: Öğrencilerin cinsiyet dağılımlarını ortaya koymak için kullanılmıştır.

Betimsel istatistikler: Araştırmada kullanılan betimsel istatistikler ile ortalama ve standart sapma değerleri ortaya konmuştur. Burada elde edilen ortalama değer üzerinden katılım düzeyine yönelik yorumda bulunulmuştur. Katılım düzeyinin yorumlanmasında ise aşağıdaki sınıflama baz alınmıştır (Kaplanoğlu, 2014):

1,00-1,80 Çok düşük

1,81-2,60 Düşük

2,61-3,40 Orta

3,41-4,20 Yüksek

4,21-5,00 Çok yüksek

Bağımsız Örneklem t-Testi: Araştırmada katılımcıların beden eğitimi ve halk oyunlarına yönelik tutumları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığının tespitinde Bağımsız Örneklem t-Testine başvurulmuştur.

Korelasyon Analizi: Beden eğitime yönelik tutum ile halk oyunlarına yönelik tutum arasındaki ilişkinin ortaya konmasında kullanılmıştır.

Regresyon Analizi: Beden eğitime yönelik tutumun halk oyunlarına yönelik tutum üzerine etkisinin tespiti amacıyla kullanılmıştır.

4. BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

4.1. Betimsel İstatistikler

Çalışmanın bu kısmında, Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği ve Halk Oyunları Tutum Ölçeği ifadelerinin betimsel istatistikleri yer almaktadır.

Tablo 4.1.

Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum İfadelerinin Betimsel İstatistikler

	Ort.	SS
Beden Eğitimi ve Spor derslerinde hep korku hissine kapılıyorum.	4,50	,813
Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerinde çok sıkılıyorum.	4,41	,904
Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine katılmaktan daima çekinirim.	4,46	,893
Beden Eğitimi ve Spor derslerinde başarılı olmak için çaba sarf etmem.	4,32	1,065
Beden Eğitimi ve Spor dersine diğer dersler gibi zorunlu olduğu için katılıyorum.	4,10	1,273
Beden Eğitimi ve Sporla ilişkili konuşmak çok zevklidir.	4,19	1,066
Beden Eğitimi ve Spordan çok zevk aldığım için dersi özlemle beklerim.	4,09	1,100
Beden Eğitimi dersinde ön plana çıkmaktan sakınıyorum.	3,59	1,229
Beden Eğitimi dersinde iş birliği duygularım gelişir.	3,87	1,182
Beden Eğitimi ve Spor dersi sağlıklı ve temiz olmayı öğretir.	4,08	1,129
Gelecekteki öğrencilik yaşamımda Beden Eğitimi ve Spor dersi almak istemem.	4,19	1,146
Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerinin insanın sağlıklı gelişmesine katkı sağlayacağına inanırım	4,51	,959
Okul ders programlarına Beden Eğitimi ve Spor dersi koymak gerekli değildir.	4,34	1,233
Beden Eğitimi ve Spor uğraşının gelecek yaşamımda önemli yarar sağlayacağına inanırım.	4,39	,939
Okul ders programlarının her yılında Beden Eğitimi ve Spor dersi olmalıdır.	4,51	,922
Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine katılmak beni dinlendirir.	4,19	1,024
Beden Eğitimi ve Sporla ilgili etkinliklerin dürüstlük ve demokratik yaşam davranışları kazandırdığına inanırım.	3,63	1,200
Egzersiz ve spor yaparak serbest zamanların daha iyi değerlendirildiğine inanırım.	4,49	,922
Beden Eğitimi ve Spor etkinlikleriyle uğraşmanın zaman kaybı olduğuna inanırım.	4,51	1,013
Serbest zamanlarımda egzersiz ve spor yapmak içimden gelmez.	4,15	1,117
Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine önemli bir zaman ayırıyorum.	3,79	1,192
Beden Eğitimi ve Spor ilgili hiçbir şeye ilgi duymam	3,38	1,093
Beden Eğitimi ve Spor etkinlikleri her zaman ilgimi çeker.	3,12	1,117
Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine katılmayı başkalarına önermem.	4,53	,929

Yukarıdaki tabloda, Beden Eğitimi dersine yönelik tutumu ortaya koyan ifadeler verildiği cevaplardan elde edilen ortalama ve standart sapma değerleri yer almaktadır. Bu ifadelerden

“Beden Eğitimi ve Spor derslerinde hep korku hissine kapılıyorum.” ifadesini içeren ifade 1’e öğrencilerin çok yüksek düzeyde katılım sağladıkları ortaya çıkmıştır. Bunun yanında, “Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerinde çok sıkılıyorum.” ifadesini içeren ifade 2’e öğrencilerin çok yüksek düzeyde katılım sağladıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca, “Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine katılmaktan daima çekinirim.” ifadesini içeren ifade 3’e öğrencilerin çok yüksek düzeyde katılım sağladıkları ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin çok yüksek düzeyli katılım sağladıkları ifadelerin yanında “Beden Eğitimi ve Spor ilgili hiçbir şeye ilgi duymam.” ifadesini içeren ifade 22’ye öğrencilerin çok orta düzeyde katılım sağladıkları ortaya çıkmıştır. Son olarak, “Beden Eğitimi ve Spor etkinlikleri her zaman ilgimi çeker.” ifadesini içeren ifade 23’e orta düzeyde katılım sağladıkları ortaya çıkmıştır.

Tablo 4.2.

Halk Oyunlarına Yönelik Tutum İfadelerinin Betimsel İstatistikler

	Ort.	SS
Halk oyunları dersinde beden dilimi kullanma yetimin gelişmesinin, ileride bana iyi iş olanakları sağlayacağına inanıyorum.	3,97	1,102
Halk oyunları dersinde yeteneklerimin geliştiğini hissediyorum.	4,17	1,021
Halk oyunları dersinde kazandığım bilgi ve becerileri gelecek yaşamımda kullanabileceğimi düşünüyorum.	3,97	1,113
Halk oyunları dersindeki kazanımlarıma yaşam kalitemi arttıracığına inanıyorum	3,95	1,111
Halk oyunları dersinin bana müzikal davranışlar kazandırdığını düşünüyorum.	3,87	1,197
Halk oyunları dersi sayesinde kendimde daha önce fark etmediğim yetenekler keşfediyorum.	3,96	1,150
Sınıfça bir şeyler üretebildiğimizi görmek, beni bu derse karşı daha motive ediyor.	4,15	1,086
Böyle bir dersin okul ders programlarında gerekli olduğunu düşünüyorum.	4,12	1,146
Bu dersin, öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine katkı sağlayacağını düşünüyorum	4,07	1,098
Bu ders sayesinde kendime olan güvenim arttı.	3,91	1,169
Bu derste öğrendiğim her şeyi öğretmenlik hayatımda uygulayabileceğimi düşünüyorum.	3,63	1,256
Bu ders sayesinde anladım ki, eğlendiğimi zannettiğim zamanlarda birçok konuda hareket yeteneği kazandığımı gördüm.	4,19	1,049
Bence herkesin dans etmesi gerekir.	3,52	1,451

Öğrencilerin halk oyunları dersine yönelik tutumlarını ortaya koyan ifadelere katılım düzeylerine bakıldığında; “Halk oyunları dersinde beden dilimi kullanma yetimin gelişmesinin, ileride bana iyi iş olanakları sağlayacağına inanıyorum.” ifadesini içeren ifade 1’e öğrencilerin yüksek düzeyde katılım sağladıkları ortaya çıkmıştır. Bunun yanında, “Halk oyunları dersinde yeteneklerimin geliştiğini hissediyorum.” ifadesini içeren ifade 2’ye öğrencilerin yüksek düzeyde katılım sağladıkları ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde, “Böyle bir dersin okul ders

programlarında gerekli olduğunu düşünüyorum.” İfadesini içeren ifade 8’e ve “Bence herkesin dans etmesi gerekir.” ifadesini içeren ifade 13’e öğrencilerin yüksek düzeyde katılım sağladıkları ortaya çıkmıştır.

Tablo 4.3.

Ölçeklerden Alınan Genel Puanlara Yönelik Elde Edilen Betimsel İstatistikler

	Ort.	SS
Halk Oyunları Tutum Toplam Puan	51,45	9,999
Beden Eğitimi Tutum Toplam Puan	101,34	13,224

Öğrencilerin halk oyunlarına yönelik tutumlarına ait elde edilen toplam puanın 51,45 olduğu görülmektedir. Ölçekten minimum 13 maksimum 65 puan alınabildiği göz önüne alındığında, öğrencilerin halk oyunları dersine yönelik tutumlarının olumlu olduğu ifade edilebilir.

Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarına yönelik elde edilen sonuçlara bakıldığında alınan puanın 101,34 olduğu görülmektedir. Bu değer, söz konusu derse yönelik öğrencilerin en olumlu tutum seviyesinde olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarına yönelik alınan puanların dağılımları ise aşağıdaki tabloda ayrıntılı şekilde sunulmuştur:

Tablo 4.4.

Beden Eğitime Yönelik Tutum Dağılımları

	N	%
Nötr Tutum	8	2,5
Olumlu Tutum	83	26,1
En Olumlu Tutum	227	71,4
Toplam	318	100,0

Beden eğitime yönelik tutum ölçeğinden alınan puanların dağılımlarına bakıldığında, öğrencilerin %2,5’inin nötr tutum, %26,1’inin olumlu tutum ve son olarak %71,4’ünün ise en olumlu tutuma sahip olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.5.

Cinsiyete Göre Beden Eğitimi ve Halk Oyunlarına Yönelik Tutumun Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	Ort.	SS	t	p
Beden Eğitimi Tutum Toplam Puan	Kız	157	100,14	12,668	-1,605	,11
	Erkek	161	102,52	13,683		
Halk Oyunları Tutum Toplam Puan	Kız	157	51,40	9,646	-,085	,93
	Erkek	161	51,50	10,363		

Beden eğitimi ve halk oyunlarına yönelik tutum ile cinsiyet arasındaki farklılığın tespitine yönelik elde edilen sonuçlarda 0,05 düzeyinde anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 4.6.

Beden Eğitime Yönelik Tutum İle Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Arasındaki İlişkinin Korelasyon Analizi Sonuçları

	Halk Oyunları Tutum Toplam Puan	
	r	,496**
Beden Eğitimi Tutum Toplam Puan	p	,000
	N	318

** . Korelasyon 0,01 düzeyinde anlamlıdır (2-kuyruklu).

Beden eğitime yönelik tutum ile halk oyunlarına yönelik tutum arasındaki korelasyon analizi sonucunda pozitif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 4.7.

Beden Eğitime Yönelik Tutumun Halk Oyunlarına Yönelik Tutum Üzerine Etkisinin Regresyon Analizi Sonuçları

Model	Standardize Edilmemiş Katsayılar		Standardize Edilmiş Katsayılar	t	p	r	r ²	F	p
	B	Std. Hata	β						
(Sabit)	13,470	3,776		3,568	,000	,496	,246	102,900	,00
1 Beden Eğitimi Tutum Toplam Puan	,375	,037	,496	10,144	,000				

a. Bağımlı Değişken: Halk Oyunları Tutum Toplam Puan

Beden eğitime yönelik tutumun halk oyunlarına yönelik tutum üzerine olan etkisinin tespiti amacıyla başvuru regresyon analizi sonucunda beden eğitime yönelik tutumun halk oyunlarına yönelik tutumu pozitif yönde anlamlı düzeyde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

5. TARTIŞMA

Teknolojideki gelişmelerle birlikte artan hareketsiz yaşam, birçok sağlık problemine neden olurken, daha sağlıklı bir yaşam için fiziksel aktivitenin teşvik edilmesi gerekmektedir. Spor ve halk oyunları gibi fiziksel aktivitelerin, bedeni hastalıklardan korumak, fazla enerjiyi doğal olarak harcamak, yağlanmayı yavaşlatmak, yağlanmanın neden olduğu organik gerilemeyi azaltmak, solunum sistemlerini yüksek seviyeye çıkarmak ve bu kapasiteyi korumak, duruş bozukluklarının önlenmesini azaltmak gibi birçok alanda faydaları vardır (Özer, 2001). Dolayısıyla her türlü fiziksel aktiviteye yönelik bireyin olumlu tutum geliştirmesi son derece önemlidir. Tutum, belirli davranışın sergilenmesinde etkili olan, kimi zaman bir nesne, kimi zaman olay kimi zaman da çözülemeyen bir soruna karşılık gelmektedir. Tutum, davranış değil, davranışı oluşturan bir eğilimdir (Kağıtçıbaşı, 2006). Tutum, belirli bir nesneyle ilgili olumlu veya olumsuz duygu, düşünce ve davranışsal eğilimlerin zihinde oluşturduğu haldir (Uğurlu, 2018).

Tutumun alışkanlık haline getirilmesi için ilkokuldan başlamak üzere eğitimin her kademesinde özellikle teşvik edilmesi gerekmektedir. Teşvik edilecek alanlardan biri beden eğitimi dersine yönelik tutumlardır. Genel olarak hareket etmeyi öğrenmek, hareket yoluyla öğrenmek ve fiziksel hareketlerin yaşantıya dönüştürülmesini kapsayan beden eğitiminde fiziksel, zihinsel ve toplumsal açıdan olumlu davranışların kazanılması amaçlanır (Tamer, 1987; Erhan ve Tamer, 2009). Tamer'e (1995) göre beden eğitimi ile mücadele etme, motorsal becerilerin geliştirilmesi, çocuğun hareket etme kabiliyetinin gelişmesi ve spor yapma alışkanlığı gibi kazanımlar elde edilir. Tüm bu kazanımların elde edilmesinde, öğrencilerin beden eğitimine yönelik tutumlarının geliştirilmesi önem taşımaktadır. Beden eğitimi dersine yönelik tutumun olumlu olması durumunda, öğrencilerin dersi verimli bir şekilde işlemesi mümkün olacaktır (Demirhan ve Altay, 2001).

Teşvik edilmesi gereken alanlardan bir diğeri, halk oyunlarına yönelik tutumdur. Halk oyunları; gelenek ve göreneklerine bağlı, amaçlarında bütüne ulaşmayı amaçlayan toplumun maddi ve manevi kültürünü yansıtan, değerlendiren ve anlatan önemli bir etkinliktir (Şenol, 1989). Halk oyunları, yaşama biçimi, gelenek ve görenekleri, bireylerin ve toplumun özelliklerini bir bütün olarak tanıtabilmeleri ve bunları Türk toplumunun yeni nesline ve diğer toplumlara aktarabilmelerinin en önemli yollarından biridir (Şiraz, 2008). Halk oyunları etkinliklerine düzenli olarak katılan kişilerin sağlık ve fiziksel uygunluk düzeylerini olumlu yönde etkilediği söylenebilir (Ünveren, 2005). Bu nedenle halk oyunları sadece bir boş zaman etkinliği olarak değil, bireylerin sağlık ve fiziksel uygunluklarını olumlu yönde etkileyen bir spor etkinliği olarak görülmelidir.

Bu çalışmada, 10. sınıf orta öğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ve halk oyunlarına yönelik tutumlar ortaya konmuştur. Çalışmada elde edilen bulgulara, öğrencilerin

halk oyunlarına yönelik tutumlarının olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çetin'in (2007) yaptığı çalışmada, öğrencilerin tutum puanlarının olumlu olduğu tespit edilmiştir. Ustaoglu Hoşver ve arkadaşlarının (2020) yaptıkları çalışmada da benzer şekilde öğrencilerin halk oyunları dersine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğu kaydedilmiştir. Yoncalık (2007) çalışmasında üniversite öğrencilerinin dans kavramına ilişkin tutumlarının olumlu olduğunu raporlamıştır. Bizim çalışmamızda, aynı şekilde 10. sınıf öğrencilerinin halk oyunlarına yönelik tutumlarının olumlu olması, beden eğitimi dersi ile halk oyunları dersinin kavramsal ve çerçeve olarak birbirine uyumlu olduğu, bu kapsamda çalışmanın paralellik gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışmada elde edilen bir diğer bulgu ise öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının en olumlu tutum seviyesinde olduğu tespit edilmiştir. Kılıç ve Çimen'in (2018) yaptıkları çalışmada da benzer şekilde öğrencilerin tutum puanlarının pozitif yönde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Hekim ve Tokgöz (2017)'ün lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre incelenmesi amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmada, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının yüksek olduğu bulunmuştur. Elde edilen bu sonuçlar bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir. Bu durum, beden eğitimi ve spor derslerinin içeriğinin, öğretim yöntemlerinin ve okul sisteminin öğrenciler üzerinde olan olumlu etkisinden kaynaklanmaktadır.

Bu çalışmada, öğrencilerin cinsiyetleri ile beden eğitimi dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, Kılıç ve Çimen'in (2018) yaptıkları çalışmada elde edilenlerle benzerlik göstermektedir. Zengin'in (2016) yaptığı araştırmada da cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Elde edilen sonuçlardan yola çıkarak kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının birbirine yakın olduğu ifade edilebilir. Bu çalışmalar bizim çalışmamızda elde edilenlerle paralellik göstermektedir. Schutz ve Smoll (1977) yaptıkları çalışmada ise erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının kız öğrencilerden daha olumlu olduğunu dile getirmişlerdir. Bunun yanında, Demirhan ve Koca (2004)'nın yaptıkları çalışmada, öğrencilerin cinsiyetlerine göre tutum puanları karşılaştırıldığında, erkek öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının kız öğrencilerden daha olumlu olduğu bildirilmiştir.

Çalışmada cinsiyete göre halk oyunlarına yönelik tutumun karşılaştırılma sonucunda anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Turan (2017)'in yaptığı çalışmada, kadın ve erkek beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının halk oyunları dersine olan tutumlarında istatistiksel olarak bir fark görülmediği sonucuna ulaşmıştır. Bunun yanında, Turan (2015) öğrencilerin halk oyunları dersine yönelik tutumları ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuçlar, bizim araştırmamızda elde edilenlerle benzerlik göstermektedir. Bu

durum, araştırmaya katılan öğrencilerin halk oyunlarına yönelik tutumların birbirine yakın olmasıyla açıklanabilir. Yoncalık (2007)'ın çalışmasında ise cinsiyetin dansa yönelik tutumları üzerindeki etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Burada, kadınların tutumlarının erkeklerden daha olumlu olduğu kaydedilmiştir. Karakaş'ın 2018 yılında üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirdiği çalışmada da benzer şekilde, cinsiyete göre halk oyunları tutumlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı ve bu farklılıkta kadınların tutumlarının erkeklerden daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada elde edilenler doğrultusunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- Öğrencilerin halk oyunlarına yönelik tutumlarının olumlu olduğu tespit edildi.
- Öğrencilerin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının en olumlu tutum seviyesinde olduğu tespit edildi.
- Öğrencilerin cinsiyetleri ile beden eğitimi ve halk oyunlarına yönelik tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edildi.
- Beden eğitimi dersine yönelik tutumun halk oyunlarına yönelik tutum üzerinde pozitif yönde anlamlı etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmada yapılan literatür incelemesi ve anket uygulaması sonucu elde edilenler doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

- Çalışmada, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ile halk oyunlarına yönelik tutumları arasındaki ilişki incelenmiştir. Yapılan literatür incelemelerinde de değinildiği üzere, tutum üzerinde çeşitli değişkenlerin etkili olduğu göz önüne alınarak bu değişkenlerden biri veya birkaçının söz konusu ilişkide herhangi bir role sahip olup olmadığı incelenebilir. Örneğin Binbaşı'nın (1995) belirttiği üzere tutum üzerinde bireyin kişilik özellikleri etkilidir. Bu bağlamda, gelecekteki araştırmada, "Kişilik özelliklerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile halk oyunlarına yönelik tutum üzerindeki ilişkide aracı role sahip olup olmadığı" incelenebilir.
- Beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum ve halk oyunlarına yönelik tutumun karşılaştırılmasında sadece cinsiyet değişkeni ele alınmıştır. Gelecekteki araştırmalarda sınıf, kardeş sayısı, aile gelir düzeyi gibi yeni değişkenler ele alınarak karşılaştırmalar yapılabilir.
- Çalışmada zaman ve maliyet esası ön planda tutulduğundan sadece Hatay ili Samandağ ilçesindeki bir okulda anket uygulaması yapılmıştır. Gelecekteki araştırmalarda daha çok sayıda ve değişik illerde çalışmalar yapılmalıdır.
- Çalışma söz konusu ilçedeki Milli Eğitime Bağlı bir kamu okulunda gerçekleşmiştir. Gelecekteki araştırmalarda özel okul tercihinde bulunularak okul türüne göre karşılaştırmalar yapılabilir.
- Nitel araştırma yöntemleriyle öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersi ile halk oyunlarına yönelik tutumları ortaya konulabilir.
- Çalışmada Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik tutumu ortaya koyan ifadelerden en düşük ifadenin "Beden Eğitimi dersinde ön plana çıkmaktan sakınıyorum." ifadesine ait olduğu ortaya çıkmıştır. Buradan yola çıkarak, katılımcıların beden eğitimi dersine ön planda çıkmalarını sağlayacak uygulamalara yer verilmelidir. Bu noktada, ders

öğretmeni dersi eğlenceli hale getirmeli, ödül sistemini kullanmalı, öğrencilerin dersle ilgili fikirlerini önemsemelidir.

KAYNAKLAR

- [1]. Açak, M. (2006). *Beden eğitimi öğretmen el kitabı*. İstanbul: Morpa Kültür.
- [2]. Akgül, K.P. (2006). *Kişilerarası iletişimde dans ve beden dili işlevini etkileyen etmenler ve bir alan araştırması*, (Yayımlanmamış doktora tezi)Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- [3].Akyıldız, N. (2000). *2000 yılı Türk halk bilimi ders notları*, Ankara:Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Yayınları.
- [4]. Aldemir, G.Y. (2010). *Drama ve dans eğitiminin 10-14 yaş çocuklarda motor özelliklerin gelişimine etkisinin incelenmesi*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- [5]. Altuğ, N. (1991). *Halk oyunlarının öğretiminde müziğin yeri, önemi ve faydalanma yolları*. Türk Halk oyunlarının öğretiminde karşılaşılan problemler sempozyumu bildirileri (6-8 Mart 1990).Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- [6].Arabacı, R. ve Çankaya, C. (2007). *Beden Eğitimi Öğretmenlerinin fiziksel aktivite düzeylerinin araştırılması. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 1-15.
- [7]. Aracı, H. (1998). *Okullarda beden eğitimi*. Ankara: Yardımcı Ofset.
- [8]. Aracı, H. (2004) *Öğretmenler ve öğrenciler için okullarda beden eğitimi*. (İkinci Baskı). Ankara: Bağiran Yayınevi.
- [9].Arkonaç, S. A. (2001). *Sosyal psikoloji. Değiştirilmiş ve genişletilmiş 2. Baskı*, İstanbul: Alfa.
- [10].Arslantürk, Z. ve Amman, T. (1999). *Sosyoloji, kavramlar, kurumlar, süreçler, teoriler*. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları.
- [11]. Artun, E. (2005). *Türk halkbilimi*. 10. Baskı, Adana: Karahan Kitabevi. Kitabevi.
- [12].Aslan, B.E. (2020). *Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının halk oyunları dersine yönelik tutumlarının incelenmesi*. 3.Uluslararası Beden Eğitimi, Spor, Rekreasyon ve Dans Kongresi, , 13 - 14 Haziran İstanbul, 34-35.
- [13]. Atan, T. ve İmamoğlu, M. (2016). Attitudes of secondary school students towards physical education and sportslesson in terms of various variables. *Turkish Journal of Sport and Exercise*, 18(2), 65-68.
- [14].Avşar, Z. (2009). İlköğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersi değerlendirme süreci ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 20(3), 81-89.
- [15]. Aydın, C. (1981). *Okullarda halk oyunları*, İzmir: Karınca Matbaacılık.
- [16]. Aydın, C. (1992). *Halk oyunlarında toplumsal yapılanma*. İzmir: Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuarı Yayınları.
- [17]. Aziz, A. (1982). *Toplumsallaşma ve kitleli iletişim*. Ankara Üniversitesi Basın Yayın Okulu Yayınları.
- [18]. Balcı, A. (2005). *Açıklamalı eğitim yönetimi terimleri sözlüğü*. Ankara: Tekağaç Yayınevi.
- [19]. Balcıoğlu, B. Özbek, A. Sungur, N. ve Sivrikaya, K. (2003). *Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin değer sistemleri ve problem çözmedeki yeterliliklerinin incelenmesi*, 3. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Olimpik Eğitim ve Spor Kültürü Sempozyumu Kitabı, Bursa: Burfaş Ofset Tesisleri.
- [20].Balyan, M., Balyan, Y. B. ve Kiremitçi, O. (2012). Farklı sportif etkinliklerin ilköğretim 2. kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutum, sosyal beceri ve öz yeterlik düzeylerine etkileri. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 14(2), 196-201.
- [21].Barney, D. (2003). Factors that impact middle school student's attitudes and perceptions in physical education. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 74(1), A-36.
- [22].Başer, S.A. (2009). *Öğretmen niteliklerinin beden eğitimi dersi alan öğrencilerin bu derse karşı olan tutumlarına etkisi*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- [23]. Baykurt, Ş. (1995). *Anadolu kültürleri ve Türk halk dansları*. Ankara: Yeni Doğu Matbaası.
- [24].Baysal, A. C. (1981). *Sosyal ve örgütsel psikolojide tutumlar*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları.
- [25].Bilge, N. (1988). *Türkiye'de beden eğitimi öğretmenin yetiştirilmesi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

- [26].Bilgen, H.N. (1993). *Çağdaş ve demokratik eğitim*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- [27]. Bilir, P. (2008). Yeni beden eğitimi öğretim programı ve köy enstitülerinde beden eğitimi derslerinin yapılandırmacı öğretim yaklaşımı açısından değerlendirilmesi. *Spor Metre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), 145-150.
- [28].Binbaşıoğlu, C. (1995).*eğitim psikolojisi*. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi.
- [29].Bloom, B.S. (1995). *insan nitelikleri ve okulda öğrenme*. İstanbul: M.E. Basımevi.
- [30].Brim Jr, O.G. (1966). *Socialization through the life cycle. Socialization after childhood: two essays*, O.G. Brim Jr. and S. Wheeler (Ed). New York: Wiley.
- [31].Bücher, A. C. (1987). *Management of physical education &athletic programs*, ed. 9, Toronto: Times Mirror/Mosby College Publishing,
- [32].Chatterjee, S. (2013). Attitudes toward physical education of school going adolescents in West Bengal. *International Journal of Innovative Research in Science, Engineering and Technology*, 2(11), 6068-6073.
- [33].Cox, A. E., Smith, A. L. ve Williams, L. (2008).Change in physical education motivation and physical activity behavior during middle school. *Journal of Adolescent Health*, 43, 506-513.
- [34].Çakır, A. (1987). Türk halk oyunlarında hayvan motifleri üzerine bir atlas denemesi, *III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri*, III, Ankara: Halk Müziği, Oyun, Tiyatro, Eğlence, Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları.
- [35].Çetin, M. (2007).*Ortaöğretimöğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması (Kırşehir il örneği)*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi: Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- [36].Çiçek, G., Koçak, S. ve Kirazcı, S. (2002). Beden Eğitimi Derslerinde Çeşitli Öğretmen ve Öğrenci Davranışlarının Öğrencilerin Derse Katılımındaki Önemi ve Sergileme Sıklığı, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, VII(4), 12-13.
- [37]. Çolak F.Ş (2019). *Erzurum İli Yakutiye İlçesi ortaokul 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- [38]. Çöndü, A. (1999). *Beden Eğitimi ve sporda özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- [39]. Daşdan, G. (2013). *Fiziksel benlik algısının beden dili ve dansa karşı öz-yeterlik algısı üzerine etkisi*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- [40].Değerli, F. (1988).*Türk halk oyunlarının sahnelenme problemleri ve çözüm yolları*. Türk Halk Oyunlarının Sahnelenmesinde Karşılaşılan Problemler Sempozyumu Bildirileri.Ankara: Kültür Ve Turizm Bakanlığı, Mifad Yayınları.
- [41].Demirhan G, Altay F. (2001). Lise birinci sınıf öğrencilerinin beden eğitim ve spora ilişkin tutum ölçeği II. *Spor Bilimleri Dergisi*, (2), 12-15.
- [42].Demirhan, G. ve Koca, C. (2004). An examination of high school students' attitudes toward physical education with regard to sex and sport participation. *Perceptual and motor skills*, 98, 754-758.
- [43]. Doğan, İ. (2008). *Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel bir faaliyet olarak halk oyunlarına katılım nedenleri*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- [44].Doğan, P.K. (2011). *Halk oyunlarının sosyal bütünleşmeye etkisi* (Yayımlanmamış , (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- [45]. Ekmekçioğlu,İ., Bekar, C. ve Kaplan, M. (2001). *Türk halk oyunları*. İstanbul: Esin Yayınevi.
- [46].Erhan, S. E. ve Tamer, K. (2009). Doğu anadolu bölgesi ilköğretim veortaöğretim okullarında beden eğitimi dersi için gereken tesis araç-gereç durumları ileöğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasındaki ilişkiler. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(3), 57-66.
- [47]. Erkal, M. (1982). *Sosyolojik açıdan spor*. İstanbul: Filiz Kitapevi.
- [48].Eroğlu, T. (1995). *Halk oyunları halayların incelenmesi*. Ankara: Kılıçaslan Matbaası.

- [49].Evli, M. ve Barut, Y. (2020). Halk oyunları faaliyetlerinin iletişim ve problem çözme becerileri üzerine etkisi. *Uluslararası Beden Eğitimi Spor ve Teknolojileri Dergisi*, 1(1), 42-49
- [50].Filiz, M. A. (2018). Ortaokul çağındaki çocukların beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile okula bağlanma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)., Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- [51].Fung, L. ve Ng, J. K. (2004), *value orientation towards physical education and physical activity preferences: a study of hongkongsecondary school students. African Journal for Physical, Health Education, Recreation and Dance*, 10.
- [52]. George, J. ve Gareth R.J. (1999). *Organizational behavior*. Second Edition. Addison-Wesley Publishing Comp. USA.
- [53]. Gerek, Z. (2007). *Halk oyunları ve spor eğitimi alan üniversite öğrencilerinin fiziksel uygunluklarının eurofit ile karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- [54].Gulum, V. (2008) *the evaluation of views of physical education teachers about the physical education curriculum at primary schools in university of cukurovainstitute of health sciences*, (Master Thesis), Department of Physical Education and Sports, Adana
- [55].Güçlü, M. (2001). Avrupa, Amerika Birleşik Devletleri, Çin ve Türkiye’de beden eğitimi ve sporun gelişimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 150, 33-38.
- [56].Gülay, O. (2008). *Ortaöğretim 9. Sınıf beden eğitimi dersinde, işbirlikli oyunların öğrencilerin sosyal beceri düzeylerine ve beden eğitimi dersine yönelik tutumlarına etkisi*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- [57]. Güllü, M. (2007). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının araştırılması*, (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- [58].Güllü, M., Şarvan, CŞ, Öztaşyonar Y. ve Kaplan, B. (2016). Ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi (Şanlıurfa İli Örneği) *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1 (2), s. 49-61.
- [59].Güllü, M., ve Güçlü, M. (2009). Ortaöğretim öğrencileri için beden eğitimi dersi tutum ölçeği geliştirilmesi. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 139- 143.
- [60]. Güneş A. (2004). *Okullarda beden eğitimi ve oyun öğretimi* (4. Baskı). Ankara: Pegem
- [61].Güneş, B. ve Çoknaz, H. (2010). Beden eğitimi dersi cimnastik ünitesinde işbirliğine dayalı öğrenmenin öğrencilerin erişim düzeylerine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 207-219.
- [62].Gürel, G.A. ve Caz, Ç. (2016). Anadolu lisesi öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının incelenmesi, *Marmara Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-9.
- [63].Gürsel, F. (2006). Engelliler için beden eğitimi ve spor dersinin öğrencilerin engellilere yönelik tutumlarına etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 67-73.
- [64]. Haciseferoğlu, S. Bozkuş, T., Kızılkaya, N. (2014). Türk halk oyunlarına katılan bireylerin halk oyunlarına başlama sebeplerinin incelenmesi. *Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi*, 3(7), 36-44.
- [65].Hagger, M. S., Chatzisarantis, N. L. D., Culverhouse, T. and Biddle, S. J. H. (2003), The processes by which perceived autonomy support in physical education promotes leisure-time physical activity intentions and behavior: a trans contextual model. *Journal of Educational Psychology*, 95(4).
- [66].Hazar, Z. (2019). An analysis of the relationship between digital gameplaying motivation and digital game addiction among children. *Asian Journal of Education and Training*, 5, 31-38.
- [67].Hazar, Z. ve Tekkurşun Demir, G. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının oyun ve fiziksel etkinlikler dersine yönelik tutum ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Human Sciences*, 15(2), 1206-1215.
- [68].Hekim, M. ve Tokgöz, M. (2017). Lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre incelenmesi (Burdur Örneği), *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 11-16.

- [69]. Heper, E., (2012). *Sporla ilgili kavramlar ve sporun tarihsel gelişimi, spor bilimlerine giriş*, Ertan H. (Ed), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- [70]. Hergüner, G., Arslan, S. ve Ayan, S. (2004). İlköğretim 1. Kademe Beden Eğitimi Öğretmeni İhtiyacı. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8, 2-3.
- [71]. İnceoğlu, M. (2011). *Tutum, algı, iletişim*. Ankara: Elips Kitap.
- [72]. Kağıtçıbaşı, Ç. (2006). *Yeni insan ve insanlar*, İstanbul: Evrim Yayınevi.
- [73]. Kangalgil, M., Hünük, D. ve Demirhan, G. (2006). İlköğretim, lise ve üniversite öğrencilerinin beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarının karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 17(2), 48-57.
- [74]. Kaplanoglu, E. (2014). Mesleki Stresin Temel Nedenleri Ve Muhtemel Sonuçları: Manisa İlindeki SMMM'ler Üzerine Bir Araştırma, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 131-150.
- [75]. Karagöl, T. (1993). *Beden eğitimi öğretim yöntemleri*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- [76]. Karakaş, M.E. (2018) *spor bilimleri fakültesinde okuyan öğrencilerin Türk halk oyunları hakkındaki görüşleri*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- [77]. Karaküçük, S. (1989). *Beden eğitimi öğretmeninin eğitimi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayını.
- [78]. Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- [79]. Kılıç, D. (2019). *Ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- [80]. Kılıç, T. ve Çimen, P. N. (2018). Ortaokul ve lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumlarının incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-13.
- [81]. Koç, Y. ve Tamer, K. (2016). An investigation on students' attitudes towards the physical education course. In Recep Efe, Irina Koleva, Emin Atasoy, İsa Cürebal (Eds). *Developments in Educational Sciences*. Sofia: St. Kliment Ohridski University Press.
- [82]. Koçkar, M. T. (1998). *Dans ve halk dansları*. Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- [83]. Koçkar, M.T. (1990). Dansın iletişimsel işlevi. *Kurgu Dergisi*, 8, 327-339.
- [84]. Korkmaz, B, Yoncalık, O, Güllüöver, A. (2018). Gaziantep yöresi halk oyunları çalışmalarının üniversite öğrencilerinin vücut kompozisyonu ve fiziksel uygunlukları üzerine etkisi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13 (2), 388-404
- [85]. Köse, H. (2013). Örgütlerde stres kaynakları ve stres yönetimi. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, (29), 37-44.
- [86]. Krech, D. ve R. S. Crutchfield. (2007). *Sosyal psikoloji teori ve problemler*. (E. Güngör, Çev.). İstanbul: Ötügen Yayın.
- [87]. McGreevy, S., Scheff H. ve Sprague M. (2005). *Building dances*. USA: Second Edition, Human Kinetics
- [88]. Mertoğlu, E. (2002). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş grubundaki çocukların ritim algılamalarının incelenmesi*, (Sanatta Yeterlik Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- [89]. Mohammed, H. R. ve Mohammad, M. A. (2012). Students' opinions attitudes towards physical education classes in Kuwait public schools. *College Student Journal*, 46(3), 551-566.
- [90]. Morgan, C. T. (2000). *Psikolojiye giriş*. (H. Arıcı ve O. Aydın, Çev.). Ankara: Meteksan A.Ş.
- [91]. Nutku, Ö. (1972). *IV. Mehmet'in Edirne şenliği*. Ankara: TTK. Yayınları.
- [92]. Ocak, Y. ve Tortop, Y. (2013). Kadınlarda Halk Oyunları Çalışmalarını Bazı Fiziksel Uygunluk Parametreler Üzerine Etkisinin İncelenmesi. *Spor Ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 46 - 54.
- [93]. Okdan, B. (2016). *Halk oyunları çalışmalarının kan oksidatif stres düzeyi ile lipid ve lipoproteinleri üzerine etkisi*, (Yayımlanmamış doktora tezi). Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- [94]. Öngel, H. B. & Hacıbekiroğlu, E. (1996). *Türk halk oyunları yöre oyunları öğreticisi yetiştirme kursu, halk oyunları öğretim yöntemleri ders notları*. Ankara: MEB Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü Kurslar Şubesi.

- [95].Özbakır, İ. (2006). *Sivas ili özel ve devlet ilköğretim okullarında okuyan öğrencilerin beden eğitimi dersine bakış açıları ve beklentilerinin karşılaştırılması*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- [96]. Özer, K. (2001). *Fiziksel uygunluk*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- [97]. Özevin, B. (2006). Oyun dans ve müzik dersine ilişkin motivasyon ölçeği. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*. 26-28 Nisan 2006, Denizli
- [98].Özevin, T. (2008). *Yaratıcı dans etkinliklerinin motivasyon, özgüven, özyeterlik ve dans performansı üzerindeki etkileri*, (Yayımlanmamış doktora tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- [99].Özkalp, E. (2005). *Sosyolojiye giriş*. Bursa: Ekin Yayınları.
- [100].Özkalp, E., Arıcı, H., Bayraktar, R., Aydın, O., Erkal, B. ve Uzunöz, A. (2002). *Davranış bilimine giriş*. E. Özkalp (Ed.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1355.
- [101].Özkan, A., Bozkuş, T., Kul, M., Türkmen, M., Öz, Ü. ve Cengiz, C. (2013). Halk oyuncularının fiziksel aktivite düzeyleri ile sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının belirlenmesi ve ilişkilendirilmesi. *International Journal of Science Culture and Sport*. 1(3), 24-38.
- [102].Özyalvaç, N. T. (2010). *Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ve akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi (Konya Anadolu Lisesi örneği)*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- [103].Pehlevan, Ş. (2010). *Zihinsel engelli çocukların sosyalleşmelerinde Türk halkoyunlarının etkisinin araştırılması*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- [104].Ryan, S., Fleming, D. ve Maina, M. (2003). Attitudes of middle school students toward their physical education teachers and classes. *Physical Educator*, 60(2), 28-43.
- [105].Savcı, S., Öztürk, M., Arıkan, H., İnal, İ. D. ve Tokgözoğlu, L. (2006). Üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivitedüzeyleri. *Türk KardiyolDern. Arş.*, 34, 166-172.
- [106].Saygılı, M., Özmutlu, İ. (2019). 8 haftalık halk oyunları çalışmalarının üniversite öğrencilerinin öznel iyi oluş düzeyleri üzerine etkisi (Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Örneği). *Sosyal Bilimler Metinleri*, (2), 47-67.
- [107].Schutz, R.W. &Smoll, F.L (1977). Equivalence of two inventories for assessing attitudes toward physical activity. *Psychological Reports*, 40, 1031-1034.
- [108].Serhat, O., Baydar, S., Bayazıt, B., Bahadır, T.K., Uçar, S. ve Dolu, U. (2018). 10-11 yaş grubuna uygulanan step ve halk oyunları aktivitelerinin çocukların sosyal gelişimine etkisi, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(79), 579-588.
- [109].Silverman S, Scrabis, K. A. (2004): A review of research on instructional theory in physical education 2002-2003. *International Journal of Physical Education*, 41(1), 4-12.
- [110].Soykan, Ö, Mirzeoğlu, A. (2020). Halk Oyunlarının Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Beceri Ve Özgüven Düzeylerine etkisi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18 (2), 136-156.
- [111].Stelzer, J., Ernest, J. M., Fenster, M.J. ve Langford, G. (2004). Attitudes toward physical education: a study of high school students from four countriesAustria, CzechRepublic, England, and USA. *College Student Journal*, 38(2), 171-178.
- [112].Sümbül, M. (1995). *Adana halk oyunlarının sistematik analizi*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- [113].Sümbül, M. (1997). Halk Oyunlarının İşlevleri. *Folklor ve Edebiyat Etnoloji Halkbilim Antropoloji Üç Aylık Kültür Dergisi*, 11.
- [114].Şahin, D. (2011). *Okul müdürü, öğretmen ve ebeveynlerin beden eğitimi dersine ilişkin görüşlerinin incelenmesi*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- [115].Şahin, M., Pehlivan, Z. ve Kuter, F. Ö. (2001). *Beden eğitimi ders uygulamalarında ortaya çıkan etik sorunlar ve çözüm önerileri*.II. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu, 21-23 Aralık, Bursa.
- [116].Şanlı, E. (2008). *Öğretmenlerde fiziksel aktivite düzeyi-yaş, cinsiyet ve beden kitle indeksi*, (Unpublished Master Thesis), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- [117].Şenol, A. (2001). Türk halk oyunlarında araştırma-derleme ilkeleri, yayın haline dönüştürülmesi ve değerlendirilmesi, sosyal çalışmalarda kullanılması, iletişim, bilgi, ilgi teşkilatlanma sorunları. *I. Uluslararası Atatürk ve Türk Halk Kültürü Sempozyumu Bildirileri*. Türkiye.
- [118].Şenol A. (1989). Türk halk oyunları hizmetlerinin yeniden düzenlenmesi. Kültür Bakanlığınca Düzenlenen II. Milli Kültür şurası Bildirisi,1989, Ankara
- [119].Şiraz, M. (2008). Türk halkoyunlarıyla ilgilenen bireylerin halkoyunlarına yönelik sebepleri (Konya İli Örneği).
- [120].Şimşek, E. (2020). *Halk oyunu oynayan ve oynamayan lise öğrencilerinin günlük fiziksel aktivite davranış düzeyi ve sağlıklı yaşam biçimi davranışı ile ilişkili faktörler*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- [121].Şirinkan, A., Çalışkan, E., Gündoğdu, K., Şirinkan, S., Bay, E., Kürkcü, R. (2008). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersleri hakkındaki görüşleri (Erzurum ili örneği). *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 10 (1). 53-57.
- [122].Şişko, M. ve Demirhan, G. 2002). İlköğretim okulları ve liselerde öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23,205-210.
- [123].Tamer, K. (1987). *Beden eğitimi ve oyun öğretimi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- [124].Tamer, K. ve Pulur, A. (2001). *Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri*. Ankara: Ada Matbaacılık.
- [125].Tamer, K. (1995). Sporda Fiziksel-Fizyolojik Performansın Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi, Türkerler Kitapevi, Ankara.
- [126].Taşgın, E. ve Dönmez, N. (2009). 10-16 yaş grubu çocuklara uygulanan egzersiz programının solunum parametreleri üzerine etkisi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 11(2), 13-16.
- [127].Tavşancıl, E. (2018). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayınları.
- [128].TDK (2021). *Güncel Türkçe sözlük*. Ankara: TDK Yayınları.
- [129].Tekarslan, E., Baysal, C., Şencan, H. ve Kılınç, T. (1989). *Sosyal psikoloji*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- [130].Terzioğlu, E. A. (2000). *Türk folkloru içinde: halk oyunları oynayanların psiko-sosyal özellikleri ve oyunların gelişimine etkisi* (Vol. 86). Milli Eğitim Bakanlığı.
- [131].Tohumat, M, ve Arabacı, R. (2017). Halk oyunları çalışmalarının çocukların fiziksel uygunluklarına etkisi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (1), 16-27
- [132].Tokinan, B. Ö., Bilen, S. (2010). Development of a questionnaire for the evaluation of self-efficacy related to body language and dance. *Ankara University. Journal of Faculty of Educational Sciences*, 43(2), 75-88.
- [133].Turan, A. (2017). *Beden eğitimi öğretmen adaylarının halk oyunları dersine yönelik tutumları*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van
- [134].Turan, Z. (2001). *Türk halk oyunları türlerinden halayların yapısal özellikleri*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- [135].Turan, Z. (2014). *Beden eğitimi öğretmen adaylarında dalcroze ve ORFF öğretim yaklaşımlarının dans temelli hareket becerisi geliştirmeye etkisi*, (Yayımlanmamış doktora tezi). Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.
- [136].Turan. Z. (2015). Beden eğitimi öğretmen adayları için halk oyunları dersi tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, XII(I), 202-222.
- [137].Turğut A. (2014). 9. Sınıf öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine karşı tutumu ile kinestetik, mantıksal ve içsel zekanın ilişkisi, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- [138].Uğurlu, S.N. (2018). *Sosyal psikolojide tutumlar ve tutum değişimi*. Ankara: İmge Kitapevi Yayınları.

- [139].Ulucan, H., Keskin, A., Altun, M. ve Kır, S. (2018). Halk oyunlarının okulöncesi öğrencilerinin dikkat düzeylerine etkisinin incelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12 (3), 253-257.
- [140].Uslu, M. (2013). Halk oyunları çalışmalarının üniversite öğrencilerinin psiko-sosyal gelişimlerine etkisi. *Akademik Bakış Dergisi*, 1(1), 36-42.
- [141].Ustaoglu Hoşver, P., Tiryaki, K. ve Pehlivan, M. (2020). Beden eğitimi ve spor öğretmen adaylarının halk oyunları dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (1), 15-23
- [142].Ünver, D. (2016). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin genel öz yeterlik inançları ile müzik, dans ve oyun derslerine ilişkin motivasyonlarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- [143].Ünveren, A. (2006). Düzenli halk oyunları çalışmalarının bazı fiziksel ve fizyolojik parametrelere etkisi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 28-35.
- [144].Yanık, E. (2010). *Dans ve iletişim*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- [145].Yazıcıoğlu, Y. Erdoğan, S., (2004). *SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- [146].Yergin S. (2002). *Beden eğitim ve sporun önemi*. Ankara: Çağdaş Eğitim.
- [147].Yeşiltaş, D. (2011). *Küresel bale ve dans ansiklopedisi*. İstanbul: Kaldeon Yayınları.
- [148].Yılan, Y. (2012). *İlköğretim öğrencilerinin sosyalleşmeleri ve iletişim becerilerini geliştirmelerinde Türk halk oyunlarının rolü*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- [149].Yıldız, Ö. (2010). *Sınıf öğretmenlerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ve karşılaştıkları problemler*, (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ankara.
- [150].Yılmaz, A. (2012). *Ortaöğretim kurumlarındaki yönetici, beden eğitimi öğretmeni ve öğrencilerin beden eğitimi dersine ilişkin görüşlerinin tespit edilmesi: nitel bir çalışma*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- [151].Yol, Y., RudarlıNalçakan, G., Okdan, B. ve Nalçakan, M. (2019). Genç halk oyunları dansçılarının denge performanslarının belirlenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(3), 238-249.
- [152].Yolcu, İ. (1991). Eğitim bütünlüğü içinde beden eğitimi ve sporun yeri ve önemi, 1. *Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu*, İzmir: MEB. Yayınları.
- [153].Yoncalık, O. (2004). *Milli Eğitimde Bir Kültür Aktarım Alanı Olarak Halk Oyunları (Dansları) ve Beden Eğitimi Öğretmenliği*. *Milli Eğitim Dergisi*, 32(164), 81-92
- [154].Yoncalık, O. (2007). Kültür ve spor bağlamında cinsiyetin “dans”a yönelik tutuma etkisi (beden eğitim ve spor alanında öğrenim gören öğrenciler üzerinde yapılan bir analiz). *Milli Eğitim Dergisi*, 176, 109-118.
- [155].Yüksel, A. H. (2005). *İkna ve konuşma*. A. A. Bir (Ed.). (1. Baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1629.
- [156].Zengin, S. (2013). *Çocuk ve gençlik merkezlerinde hizmet alan 12-18 yaş arası erkek çocukların beden eğitimi ve spor dersine tutum düzeyleri ile benlik saygılarının incelenmesi*, (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- [157].Zengin, S., Hekim, M. ve Hekim, H. (2016). Ortaokul ve lise öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının cinsiyet ve öğrenim kademesi değişkenine göre incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 13(2), 3242-3251.

EKLER

EK 1. Kişisel Bilgi Formu

Cinsiyetiniz	(1) Kız (2) Erkek
Kaçıncı Sınıfsınız	10. Sınıf
Okulun Adı	Jan ve Suphi Beyluni Anadolu Lisesi

EK 2. Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği

Aşağıda sizler için Beden Eğitimi ve Spora ilişkin görüşlerinizi ifade eden cümlelere yer verilmiştir. Her cümleyi dikkatlice okuyarak sizin için hangi düzeyde bir anlam ifade ediyorsa bu durumu aşağıdaki ölçütlere göre cümlenin karşısındaki alana “X” işareti koyarak belirtiniz. Anketi lütfen 20 dk. içinde tamamlayınız ve üzerine isim yazmayınız. Anket sonuçları sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

SIRA	MADDE (ÖLÇÜT)	Tamamen Katılıyorum 5	Katılıyorum 4	Kararsızım 3	Katılmıyorum 2	Tamamen Katılmıyorum 1
1	Beden Eğitimi ve Spor derslerinde hep korku hissine kapılırım.					
2	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerinde çok sıkılırım.					
3	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine katılmaktan daima çekinirim.					
4	Beden Eğitimi ve Spor derslerinde başarılı olmak için çaba sarf etmem.					
5	Beden Eğitimi ve Spor dersine diğer dersler gibi zorunlu olduğu için katılırım.					
6	Beden Eğitimi ve Sporla ilişkili konuşmak çok zevklidir.					
7	Beden Eğitimi ve Spordan çok zevk aldığım için dersi özlemle beklerim.					
8	Beden Eğitimi dersinde ön plana çıkmaktan sakınırım.					
9	Beden Eğitimi dersinde iş birliği duygularım gelişir.					
10	Beden Eğitimi ve Spor dersi sağlıklı ve temiz olmayı öğretir.					
11	Gelecekteki öğrencilik yaşamımda Beden Eğitimi ve Spor dersi almak istemem.					
12	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerinin insanın sağlıklı gelişmesine katkı sağlayacağına inanırım					
13	Okul ders programlarına Beden Eğitimi ve Spor dersi koymak gerekli değildir.					
14	Beden Eğitimi ve Spor uğraşının gelecek yaşamımda önemli yarar sağlayacağına inanırım.					
15	Okul ders programlarının her yılında					

	Beden Eğitimi ve Spor dersi olmalıdır.					
16	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine katılmak beni dinlendirir.					
17	Beden Eğitimi ve Sporla ilgili etkinliklerin dürüstlük ve demokratik yaşam davranışları kazandırdığına inanırım.					
18	Egzersiz ve spor yaparak serbest zamanların daha iyi değerlendirildiğine inanırım.					
19	Beden Eğitimi ve Spor etkinlikleriyle uğraşmanın zaman kaybı olduğuna inanırım.					
20	Serbest zamanlarımda egzersiz ve spor yapmak içimden gelmez.					
21	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine önemli bir zaman ayırıyorum.					
22	Beden Eğitimi ve Spor ilgili hiçbir şeye ilgi duymam					
23	Beden Eğitimi ve Spor etkinlikleri her zaman ilgimi çeker.					
24	Beden Eğitimi ve Spor etkinliklerine katılmayı başkalarına önermem.					

EK 3. Halk Oyunları Tutum Ölçeği

Aşağıda sizler için Halk Oyunlarına ilişkin görüşlerinizi ifade eden cümlelere yer verilmiştir. Her cümleyi dikkatlice okuyarak sizin için hangi düzeyde bir anlam ifade ediyorsa bu durumu aşağıdaki ölçütlere göre cümlemin karşısındaki alana “X” işareti koyarak belirtiniz. Anketi lütfen 20 dk. içinde tamamlayınız ve üzerine isim yazmayınız. Anket sonuçları sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

SIRA	MADDE (ÖLÇÜT)	Tamamen Katılıyorum 5	Katılıyorum 4	Kararsızım 3	Katılmıyorum 2	Tamamen Katılmıyorum 1
1	Halk oyunları dersinde beden dilimi kullanma yetimin gelişmesinin, ileride bana iyi iş olanakları sağlayacağına inanıyorum.					
2	Halk oyunları dersinde yeteneklerimin geliştiğini hissediyorum.					
3	Halk oyunları dersinde kazandığım bilgi ve becerileri gelecek yaşamımda kullanabileceğimi düşünüyorum.					
4	Halk oyunları dersindeki kazanımlarımdan yaşam kalitemi arttıracığına inanıyorum					
5	Halk oyunları dersinin bana müzikal davranışlar kazandırdığını düşünüyorum.					
6	Halk oyunları dersi sayesinde kendimde daha önce fark etmediğim yetenekler keşfediyorum.					
7	Sınıfça bir şeyler üretebildiğimizi görmek, beni bu derse karşı daha motive ediyor.					
8	Böyle bir dersin okul ders programlarında gerekli olduğunu düşünüyorum.					

9	Bu dersin, öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine katkı sağlayacağını düşünüyorum					
10	Bu ders sayesinde kendime olan güvenim arttı.					
11	Bu derste öğrendiğim her şeyi öğretmenlik hayatımda uygulayabileceğimi düşünüyorum.					
12	Bu ders sayesinde anladım ki, eğlendiğimi zannettiğim zamanlarda birçok konuda hareket yeteneği kazandığımı gördüm.					
13	Bence herkesin dans etmesi gerekir.					